

Siyanür
Çetin Emeç
Bira
Galapagos
Cam
Waterloo Savaşları
Titanik
The Beatles
Sezyum
Pavarotti
Preveze Deniz Savaşı
Mendele
İstanbul Zilleri
Göbeklitepe
Ebola
Fransız Devrimi
Kızılçam
Mimar Sinan
Marshall Yardımı
Pavlov'un Köpeği
Mikroalg Fırın
Panda
Singapur
Benito Mussolini
Organ Nakli
Kemençe
Hasan Tahsin
Nusret Maym

AĞUSTOS

01 - Siyanür	
02 - Çetin Emeç	
03 - Bira	
04 - Galapagos	
05 - Cam	
06 - Waterloo Savaşı	
07 - Titanik	
08 - The Beatles	
09 - Sezyum	
10 - Pavarotti	
11 - Preveze Deniz Savaşı	16 - Fransız Devrimi
12 - Mendelev	17 - Kızılçam
13 - İstanbul Zilleri	18 - Mimar Sinan
14 - Göbeklitepe	19 - Marshall Yardımı
15 - Ebola	21 - Pavlov'un Köpeği
	22 - Mikrodalga Fırın
	23 - Panda
	25 - Singapur
	26 - Benito Mussolini
	27 - Organ Nakli
	28 - Kemençe
	29 - Hasan Tahsin
	30 - Nusret Mayın

Siyanür

Gündemimizi meşgul ve geleceğimizi tehdit eden siyanür nedir, neden bir tehdit unsurudur?

Siyanür, siyano grubu ($-C\equiv N$), bir karbon ve ona üç bağlı azot içeren kimyasal bileşiklere verilen addır. Organik ve inorganik çeşitleri bulunmakta yahut endüstriyel prosesler ile üretilmekte ve kullanılmaktadır.

Organik bileşikleri nitril grubu altında isimlendirilir ve çoğu zehirli olmaktan uzaktır. Citalopram , fadrozol ve ledrozol gibi ilaçlar bu gruba örnek olarak gösterilebilir. Öte yandan bazı bitkiler ve Hayvanlarca da üretilmektedir.

Siyanürü doğal olarak üreten birçok bitki, bakteri ve böcek vardır. Kiraz, badem, kayısı, şeftali, erik, fasulye, patates, turp, lahana, şalgam, brokoli ve mısır siyanürlü bileşikler doğal olarak üretmektedir.

Endüstride ise genellikle taşıma ve saklama güvenliği sebebiyle tuzları; sodyum siyanür ve trityum siyanür demir çelik endüstrisi ve maden sanayi gibi çok çeşitli sanayi kollarında kullanılmakla beraber gaz formu hidrosiyanik asit de 'HCN' akrilik fiber, plastik üretimi ve sentetik kauçuk uygulamalarında sıklık ile kullanılmaktadır. Hidrosiyanik asit 28 santigrat derecede kaynama noktasına ulaşır ve acı badem kokusuna sahiptir.

Günümüzde muhtelif siyanür çeşitleri farklı endüstri kollarında kullanılmaktadır. Bunlardan en önemlisi kimyasal üretim endüstrisidir. Bunu nylon, polyamid , akrilik ve plastik üretim sanayileri takip eder. Madencilikte de altın ve gümüş liç proseslerinde kullanılmaktadır.

Madencilikte siyanür kullanımı 1880'li yıllara dayanmaktadır. Özellikle altın ve gümüş üretiminde kullanılan siyanürün, kapalı devre sistemler ile kullanımı gerçekleştirilmektedir.

Üretim sonucu oluşan atıklardaki siyanürü uzaklaştırmak INCO prosesi gibi çeşitli prosesler ile mümkündür. Madene uygun planlama , yönetmelikler ve günümüz teknolojisi ile siyanürün taşıdığı riskler ortadan kaldırılmaktadır.

Yüksek miktarda siyanür, vücudumuz için tehlike arz etmesine rağmen eser miktarda vücudumuzda ve çeşitli yiyeceklerin içinde bulunur. Vücutta depolanmaz, kanserojen değildir. Günümüzde en çok sigara dumanı ve yangınların dumanının solunması ile maruz kalınmaktadır.

Siyanür kanda bulunan methemoglobin'e irreversible (geri dönüşümsüz) bir şekilde bağlanarak etkinlik gösterir. Bu özelliği kanın dokulara oksijen perfüzyonunu sağlayamaması sonucu hipoksi'ye ve sonuçta hipoksik şok ve ölüme neden olur. Oksijen mevcuttur fakat kanda taşınamaz.

Vücut adeta oksijen havuzunda boğulur. Tedavide amaç zehirli maddenin zehirsiz başka bir metabolite çevrilmesidir. Bunun için öncelikle hastaya sodyum nitrit verilir.

Bu madde methemoglobin'e siyanür ile yarışmalı olarak bağlanır ve siyanür bu sayede methemoglobin'e bağlanamaz. Daha sonra verilen sodyum tiyosülfat ise siyanür ile reaksiyona girerek tiyosiyanat oluşturur. Bu madde vücut için toksik değildir ve böbreklerden atılır.

Çetin Emeç

Gazetecilik zor meslektir, kuyruğa basılınca can yakılır bu ülkede. Faili meçhul cinayetlerimizden biri olan Çetin Emeç kimdir?

Uluslararası Basın Enstitüsü ile Uluslararası Gazetecilik Basın Enstitüleri Federasyonu üyesi olan Türk gazeteci ve yazar. 7 Mart 1990 tarihinde, İstanbul'da suikaste uğrayarak hayatını kaybetti. Çetin Emeç, 1935 yılında, İstanbul'da dünyaya geldi.

Annesi Rabia Emeç, babası ise gazeteci, Demokrat Parti'nin kurucularından milletvekili Selim Ragıp Emeç'tir ve Zeynep, Leyla ve Aydın (Merhum) isimli üç kardeşi vardır. Bilge Emeç ile evlenmiş, Mehveş ve Mehmet (Memo) isimli iki çocuğu olmuştur.

Galatasaray Lisesi'nin ardından İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nden mezun oldu. Gazeteciliğe 1952'de babası Selim Ragıp Emeç'in Son Posta gazetesinde başladı. 1972'ye kadar Hayat ve Ses dergilerinde yazı işleri müdürlüğü yaptı.

1972 yılında Hürriyet Grubu'na geçti. Hürgün Yayınları'nın Genel Yönetmenliğini yaptığı sırada, Hürriyet Gazetesi genel yayın müdürlüğü görevini üstlenen Emeç, 1984-1985 yıllarında da genel yayın yönetmeni olarak Milliyet'e geçti.

1986'da genel koordinatör olarak Hürriyet gazetesine döndü. 7 Mart 1990'da işine gitmek üzere İstanbul, Suadiye'deki evinden çıktığı sırada şoförü Sinan Ercan'la birlikte öldürüldü. 38 yıllık gazeteci olan Emeç, Hürriyet Gazetesi yönetim kurulu üyesi ve yazarıydı.

Çetin Emeç, Gazeteciler Cemiyeti, Uluslararası Basın Enstitüsü ile Uluslararası Gazetecilik Basın Enstitüleri Federasyonu üyesiydi.

Çetin Emeç'in ölümünün ardından, Sadun Tanju, "Çetin Emeç-Bir Basın Şehidinin Anatomisi" adlı bir kitap yazmış ve söz konusu kitap 1992 yılında yayımlanmıştır.

Ayrıca, Çetin Emeç'in ölümünün 15. yılında Doğan Kitap, "Çetin Emeç-Genel Yayın Yönetmeni 1935-1990" adlı bir kitap hazırlamış ve yayımlamıştır.

Kitapta, Çetin Emeç'in kızı piyanist Mehveş Emeç'in (Biol) babası için yazıp bestelediği ve sanatçı Yavuz Bingöl'ün seslendirdiği "Reverie -Uzak Bir Rüya" adlı şarkının CD'si de yer almıştır.

Kabri, Zincirlikuyu Mezarlığı'ndadır. Çetin Emeç'in adı, İstanbul Bayrampaşa'da bir stada, Kadıköy Suadiye'de, Ankara Çankaya'da bulvarlara ve Ümraniye Dudullu'da, Tekirdağ Çorlu'da, Aydın Kuşadası'nda, Tunceli'de çeşitli caddelere verilmiştir.

Bira

Dünyadaki en eski ve en yaygın içecek bira nedir?

Bira, dünyadaki en eski ve en yaygın alkollü içeceklerden biridir. Su ve çaydan sonra en popüler üçüncü içecek konumundadır. Tahıldan üretilmektedir - yaygın olarak arpa kullanılır, ancak buğday, mısır ve pirinç de kullanılan ürünler arasındadır.

Yapım aşamasında, şıra (malt-su karışımı) içerisindeki nişastanın fermantasyonu sonucu etil alkol ve karbondioksit açığa çıkar ve bira meydana gelir.

Çoğu modern bira, biraya acılık ve farklı lezzetler katan, doğal bir dengeleyici ve koruyucu görevi gören şerbetçi otu ile hazırlanmaktadır. Şerbetçi otu yerine veya şerbetçi otu ile birlikte aroma katabilecek meyve ve çeşitli otlar da kullanılabilir.

Seri üretimde, doğal karbondioksit üretimi genellikle işlem sırasında çıkarılır ve yapay karbondioksitleme kullanılır. Eski Mısır'da bira yapımını gösteren tahta biblolar. Gülhaç Mısır Müzesi, California, ABD. Bira, insanoğlunun ürettiği en eski içeceklerden biridir.

Arkeolojik araştırmalara göre ilk kez MÖ 10000 yılı civarında Ortadoğu'da muhtemelen tesadüf sonucu, buğday çorbasının mayalanması ile keşfedildi.

Bu keşif, insanların yerleşik uygarlığa geçmesi, böylece biranın ham maddesi olan tahılları bol miktarda üretip tüketmesinin bir sonucuydu. Sümer ve Mısır kayıtlarından anlaşıldığı kadarıyla yazının bulunmasından sonra da Ortadoğu'da başlıca içki olarak bol miktarda tüketildi.

Günlük hayatta ve dinsel törenlerde bol miktarda tüketilen bira, aynı zamanda çeşitli meyve ve tatlandırıcılarla, mesela III. Ramses döneminde balla karıştırılıp ilaç niyetine de kullanılmıştır. Orta Çağ'dan bu yana özellikle Kuzey Avrupa, biranın ana yurdu haline gelmiştir.

14. yüzyıl öncesinde bira genelde evde yapıp tüketilen bir içki iken, 14. yüzyıl itibarıyla birahanelerin ortaya çıkmasıyla biranın kalitesi daha da yükselmiş ve daha çok tüketilen bir içki haline gelmiştir.

Bira, 1839 senesi sonrasında Batı'ya açılma sürecinde Osmanlı'ya girmiştir. Osmanlı'da biraya ait ilk mevzuat 1847'de konulup, mevzuatın genellikle uygulamayı izlediği gerçeğine dayanarak arpa suyu veya biranın 1847 öncesi bilindiği, tüketildiği ve üretildiği söylenir.

1840'lı yıllarda ise, birahaneler açılmaya başladı. Osmanlı'da bira üretimi 1896 yılında 12.000 hl idi (1,2 milyon litre). Bu oran hızla artmıştır ve 1913-1914 yılları arası 9,9 milyon litreye ulaşmıştır. Türkiye Cumhuriyeti'nde bu rakama ancak 1940'lı yıllarda ulaşılmıştır.

Uluslararası bir içecek olan biranın yapımı, ülkeden ülkeye değişiklikler göstermektedir. Belçika'da, tıpkı Fransız peynirlerinde olduğu gibi, bir yılın günleri kadar çok bira çeşidi sayılabilir, Birleşik Krallık'ın "a-le"leri, İrlanda'nın "stout"ları, Danimarka'nın "pilsner"leri, Almanya'nın "lager"ları ünlüdür. Ve tabii ki tüm Avrupa'da Çek Cumhuriyeti'nin Pilsen şehrinden adını alan, genelde tüm sarı biralara adını veren "pils"ler revaçtadır.

Önce arpa taneleri yüksek sıcaklıkta filizlenme yöntemiyle malt haline dönüştürülür. Ardından kavrularak rengini alır. Kavrulma süresi biradaki renk değişikliğini sağlar. Daha sonra sıcak saf su ile karıştırılır. Bir litre bira elde etmek için 6-7 litre su gereklidir.

Son aşamada ise şerbetçi otu katılır. Şerbetçi otunda 200'den fazla aromatik kokunun bileşimi vardır. Sıra, bira mayasının eklenmesiyle elde edilen, şekerleri alkole ve karbonik gaza dönüştüren fermantasyon işlemindedir. Bu işlem, yüksek sıcaklıkta yapılır (15-20 derece)

Yoğun (kesif) biralara için 3-5 gün boyunca (özellikle esmer biralarda), sarı biralarda ise 6-8 derece arasında, 7-10 gün boyunca fermantasyon işleminin devam etmesi gereklidir. Limon ile içilen hafif Meksika birası Corona Extra.

Alkol oranı "spéciales"lerin büyük bölümünde 5 ila 7 derece, "luxe"lerde 4 ila 5 derecedir, yemekte tercih edilen "light" biralarda 3,5 dereceden daha azdır. Yüksek teknoloji sayesinde üretilen alkolsüz biralarda ise bu oran 0,015 dereceye kadar düşer.

Buna rağmen esmer biralardaki alkol oranı 12-13 dereceyi bulabilmektedir. Dünyanın en sert birası, Fransa'da "La Samichlaus" adı verilen biradır. Yılda sadece bir gün, Saint Nicolas gününde satılır ve bir yıl sonra içilir. Son yıllarda Avrupa'da, Atlantik ötesi biralara modadır; Amerika'nın hafif biraları, şerbetçi otunun az kullanıldığı biralara, yeşil limon eşliğinde içilen Meksika'nın Corona birası gibi. Bira tipleri genel olarak 'ale' ve 'lager' olarak ikiye ayrılmaktadır.

Ale tipi biralara üst fermantasyon, lager tipi biralara ise alt fermantasyon biralardır. Pilsen: Kolay içimli, açık renkli, şerbetçiotundan gelen aromatik ve acılık tat karakteri dengelenmiş, alkol derecesi %4,8-5,1 arasında değişen bir bira tipidir.

Alkolsüz bira: Doğal yoldan oluşan alkolün belirli prosesler sonucu içinden uzaklaştırıldığı, normal biralara göre daha düşük kalorili bir bira çeşididir. 22- Ale: Ale ismi birçok farklı karakterde genellikle koyu renkli bir dizi Britan bira tipi için kullanılan genel bir tanımlamadır. Pale, Bitter, Mild ve Scotch olarak çeşitleri mevcuttur.

Galapagos

Son dönem dizileri ve reklamlarında karşımıza çıkan Galapagos nedir?

Galapagos Adaları (İspanyolca: Islas Galápagos, resmi: Archipiélago de Colón), Colón Takımadaları olarak da bilinir, Büyük Okyanusun doğusunda Ekvador'a bağlı takımadalar. Uzak ve izole bir konumda olan adalar, Güney Amerika kıtasının yaklaşık 1000 km batısında yer alır.

Galapagos takımadaları toplam 50.000 km² yüzölçüme sahiptir. Adalar grubu 14 büyük ada, 8 daha küçük ada ve 40 minik adacıktan oluşur. Adalarda, yaklaşık 25.000 kişi yaşar.

Charles Darwin, evrim kuramı çalışmasına esin kaynağı olan gözlemlerini bu adalardan bazılarında yapmıştır. Volkanik bir yapıya sahip olan ada, içerisinde kendine özgü birçok biyolojik tür barındırmaktadır.

Üst üste binmiş lav akıntılarından oluşan Galapagos Adalarındaki bir bölümü hala etkinliğini sürdüren çok sayıda yanardağ vardır. Yüksek yanardağlar, kraterler ve yarlar, adanın sarp ve engelli yapısını daha da belirginleştirir.

Galapagos Adalarını 1535'te, Peru'ya gitmekte olan Panama piskoposu Tomas de Berlanga keşfetti. Ama İnka çanak çömlekleri üzerindeki resimlerin gösterdiğine göre, İspanyol egemenliği öncesinde Güney Amerika Yerlileri bu adalara uğramıştı.

Uzun yıllar boyunca korsanların sığınak olarak kullandığı adalar, ancak 1832'de Ekvador tarafından ilhak edildikten sonra yerleşime açıldı. Charles Darwin'in 1835'te bölgeyi ziyaret etmesi adalara dünya çapında ün kazandırdı.

Ayrıca adanın bir kısmının (Isabela'nın kuzey uzantısı) deniz atına benzemesi de turistlerin ilgi kaynaklarından biri olmuştur.

Kara kaplumbağalarının adada bulunması birçok turiste ilgi odağı olmuş, avcılarının akınlarıyla günümüzde türleri tehlike altındadır. Günümüzde adalarda yaşam gelişmeye açıktır.

Cam

En önemli materyallerden biri olan Cam nedir?

İnsanoğlu var olduğundan beri “obsidyen” denilen doğal camla tanışıyor. Günlük hayatta kullanılan cam ise birkaç bin yıldır biliniyor. Cam, kumun soda ve kireçle karıştırılıp öğütülerek 1000 dereceden daha yüksek sıcaklıkta eritilmesiyle elde edilir.

Bu karışım ile “soda camı” üretilir. Soda camı, şişe, pencere camı, bardak, vb yapımında kullanılır. Renkli camlar, karışıma metal tuzları katılarak üretiliyor. Örneğin mavi için kobalt, kırmızı için altın ve sarı için uranium tuzları kullanılıyor.

Obsidyenden yapılmış mızrak başı, balta, ve ayna gibi objeler müzelerimizde bulunuyor. Obsidyen yatakları, volkanik patlamalarla oluşmuştur. Doğu Anadolu volkanları ve Hasandağı çevresinde, dünyanın en eski obsidyen yatakları var.

Anadolu’da kentleşmenin erken başlaması, taş devrinde obsidyen ihraç edilmesine bağlıyor. Yunanlı tarihçi Pliny, Mezopotamya’da kervancıların yaktığı ocakta, kazara karışan soda ve kumun eriyip cama dönüşmesiyle camcılığın başladığını yazmıştır.

Mezopotamya’da eski seramik boncuklar, seramik sırrı ile kaplanırdı. Seramik üzerindeki “sır” bir çeşit camdır. M.Ö. 2500’lerdeki boncuklar ise tamamen bu camdan yapılmıştır. Bu nedenle seramik üreticilerinin camı keşfettiği de düşünülüyor.

Dünyanın en eski cam yapım reçetesi ise M.Ö. 650 yılında Mezopotamya’da bir kil tablete yazılmıştır. Saf kumu 1700 derecenin üzerinde eriterek cam elde edebiliriz. Buna kuartz camı diyoruz. Üç dört bin yıl önce ise, körükle en fazla 1100 dereceye ulaşılabilirdi.

Soda ile kum karıştırılırsa, karışımı eritmek için 1100 derece yeterli oluyor. Kumun erime noktasının düşmesini, sodaya borçluyuz. Saf maddelerin erime noktası sabittir, değişmez. Ama saf maddenin içine başka madde karışmış ise erime noktası düşer.

Bu bir temel fizik kuralıdır. Soda camı düşük sıcaklıkta üretildiği için enerji maliyeti düşüktür ve fiyatı ucuzdur. Yalnızca kum ve soda karışımından yapılan cam zayıftır ve suya dayanıklı değildir. Cam, dayanıklı olsun diye karışıma kireç katılıyor.

İçi boş cam kaplar, kalıp kullanılarak M.Ö. 1500'lerde Suriye yakınlarında yapıldı. Bir çubuğun ucundaki, kil ve tezekten yapılmış iç kalıp, önce eritilmiş cama daldırılıyordu. Sonra düz ve parlak bir taş üzerinde yuvarlanarak düzgün olması sağlanıyordu.

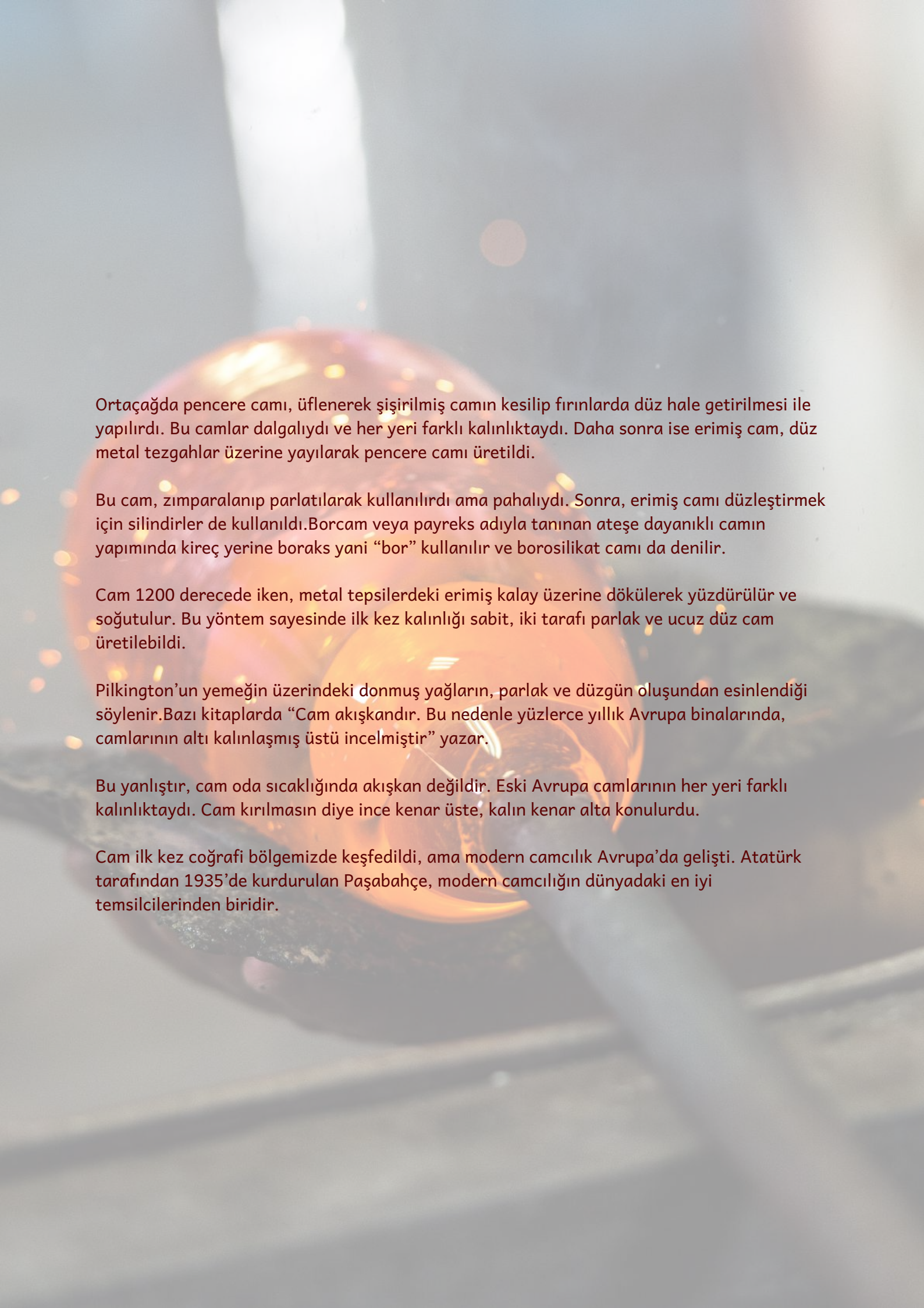
İçi boş cam kaplar, kalıp kullanılarak M.Ö. 1500'lerde Suriye yakınlarında yapıldı. Bir çubuğun ucundaki, kil ve tezekten yapılmış iç kalıp, önce eritilmiş cama daldırılıyordu. Sonra düz ve parlak bir taş üzerinde yuvarlanarak düzgün olması sağlanıyordu.

Soğutulan kaptaki kalıp malzemesi, kazınarak çıkartılırdı. Anadolu'ya cam, gemilerle Suriye'den gelirdi. Dünyanın en eski batık ticaret gemisi, Kaş yakınlarında Uluburun'da bulundu.

Bu geminin M.Ö. 1300'den kalma yükü arasında daire şeklinde, kalıba dökülmüş renkli cam bloklar vardı. Batığın aslı, Bodrum Müzesi'nde görülebilir. Ambarın bir bölümünün ve yükün kopyaları ise ODTÜ Bilim ve Teknoloji Müzesi'nde bulunuyor.

Anadolu'ya Suriye'den M.Ö. 1300'de gelen camlar. Soldaki kobalt sağdaki bakır tuzu ile renklendirilmiş. Dekoratif cam ürünler, çelik boru ile fırından alınan erimiş camın üflenip şişirilmesi ile yapılır.

İlk kez camı boru ile üfleme tekniği, M.S. 14 yıllarında Suriye yakınlarında geliştirildi. Daha sonra Roma'lılar, camı bir kalıp içinde, üfleterek şişirme tekniğini geliştirdi. Roma imparatorluğu dağıldıktan sonra. Venedik öne çıktı ve cam sanatının merkezi oldu.

Ortaçağda pencere camı, üflenerek şişirilmiş camın kesilip fırınlarda düz hale getirilmesi ile yapılırdı. Bu camlar dalgalıydı ve her yeri farklı kalınlıktaydı. Daha sonra ise erimiş cam, düz metal tezgahlar üzerine yayılarak pencere camı üretildi.

Bu cam, zımparalanıp parlatılarak kullanılırdı ama pahalıydı. Sonra, erimiş camı düzleştirmek için silindirler de kullanıldı. Borcam veya payreks adıyla tanınan ateşe dayanıklı camın yapımında kireç yerine boraks yani “bor” kullanılır ve borosilikat camı da denilir.

Cam 1200 derecede iken, metal tepsilerdeki erimiş kalay üzerine dökülerek yüzdürülür ve soğutulur. Bu yöntem sayesinde ilk kez kalınlığı sabit, iki tarafı parlak ve ucuz düz cam üretilbildi.

Pilkington’un yemeğin üzerindeki donmuş yağların, parlak ve düzgün oluşundan esinlendiği söylenir. Bazı kitaplarda “Cam akışkandır. Bu nedenle yüzlerce yıllık Avrupa binalarında, camlarının altı kalınlaşmış üstü incelmıştır” yazar.

Bu yanlıştır, cam oda sıcaklığında akışkan değildir. Eski Avrupa camlarının her yeri farklı kalınlıktaydı. Cam kırılmasın diye ince kenar üste, kalın kenar alta konulurdu.

Cam ilk kez coğrafi bölgemizde keşfedildi, ama modern camcılık Avrupa’da gelişti. Atatürk tarafından 1935’de kurulan Paşabahçe, modern camcılığın dünyadaki en iyi temsilcilerinden biridir.

Waterloo Savaşı

Napolyon'un sonunu getiren Waterloo Savaşı nedir?

Waterloo Savaşı; 16-18 Haziran 1815 tarihlerinde gerçekleşen, Fransa İmparatoru Napolyon'un mutlak yenilgisiyle sonuçlanan ve Avrupalı güçler arasında 23 yıldır süren silahlı mücadelenin (Fransız Devrim Savaşları ve Napolyon Savaşları) sonunu getiren savaştır.

Fransızcada Mont-Saint-Jean Muharebesi olarak da bilinir. Muharebe İngiltere-Prusya ittifakı ile Fransa arasında, Belçika'nın Waterloo kasabası yakınlarında gerçekleşmiştir.

1791'de Fransız kralı XVI. Louis'nin devrilmesi ve cumhuriyetin ilanı Avrupa monarşilerinin başındaki hanedanları endişelendirdi. Avusturya ve Prusya hanedanları Avrupa krallıklarını devrik Fransız kralını desteklemeye davet etti.

Bunun üzerine Fransız Cumhuriyeti Avusturya ve Prusya'ya savaş ilan etti ve Fransız Devrim Savaşları denen ve ilk baştaki amacı Fransız Devrimi'ni korumak olan savaşlar silsilesi başladı.

Napolyon, bir diktatörlük hâline gelen Fransa'nın sınırlarını genişletmek amacıyla savaşılar devam etti ve Napolyon Savaşları denen dönem başladı. Yüz Gün denen dönemde gerçekleşen Waterloo, Napolyon Savaşları'nı ve Avrupa'daki 23 yıllık güç mücadelesini sona erdiren savaş oldu.

Savaş, Belçika'nın Brüksel şehrinin 14,5 km ve Waterloo kasabasının (o dönemde köy) 2 km uzağında gerçekleşti. Savaşta İngilizlere Dük Wellington, Prusyalılara ise Gebhard von Blücher komuta etti.

Müttefikler, Fransa'nın kuzeydoğusuna doğru saldırmayı düşünürken Napolyon onlara Belçika'da bir engelleyici saldırıda bulundu, sonrasında bu Waterloo Savaşı'na dönüştü.

Öncelikle İngiliz ordusuyla karşılaşan Napolyon, üstün görünürken süvari birliklerinin yanlış bir manevrası hemen hemen savaşı İngilizlerin lehine çevirdi.

Daha sonra Prusyalıların yetişmesi Fransızların yenilgisini bozguna dönüştürdü ve savaş hemen hemen tüm Fransız ordusunun imhası ya da esaretiyle sonuçlandı.

Fransa monarşisinin yeniden kurulduğu bu muharebe sonrasında, Napolyon 1821 yılında öleceği Saint Helena Adasına sürgüne gönderildi.

TITANIC

Hakkında birçok söylenti olan Titanic nedir?

Kimileri için biletlerin arkasında yer alan Tanrı'nın bile batıramayacağı gemi sloganını, kimileri için buzdağı kazasını, kimileri için ise Protestan iş birlikçilerinin tuzağını ifade eder.

RMS Titanic Gemisinin Özellikleri

- Şirket: White Star Line	- Kalkış yeri: İngiltere Southampton
- Üretildiği Tersane: Harland And Wolff (Belfast, İrlanda)	- Batış yeri: Kuzey Atlantik - Ağırlık : 66.000 ton
- Yapımına başlanılan tarih: 1910	- Boy: 269 metre - En: 23 metre
- Geminin Yapımının Bitiş tarihi: 1912 (26 ay sürdü)	- Yükseklik: 53,3 metre
- Sınıfı: OLYMPIC sınıfı buharlı bir gemidir.	- Draft (Su altı yüksekliği) : 10,5 metre
- Kaptanı: John Smith	- Hız: 21 knot (39km\s)- Max Hız: 23 knot (44 km/s)
	- Gemi kapasitesi 3,547 kişi

- Yolcu sayısı 2,435 kişi
- Mürettebat 892 kişi
- Ölüm sayısı 1,514 kişi
- Filika sayısı 20 adet
- Filika kapasitesi: 1178 kişi

Güverte kısmında; hamam, spor salonu, havuz, kütüphane ve lüks yemek odaları, müzisyenler eşliğinde genellikle 1. ve 2. sınıf yolcuların vakit geçirebildiği çok şık bir yemek salonu bulunmaktaydı.

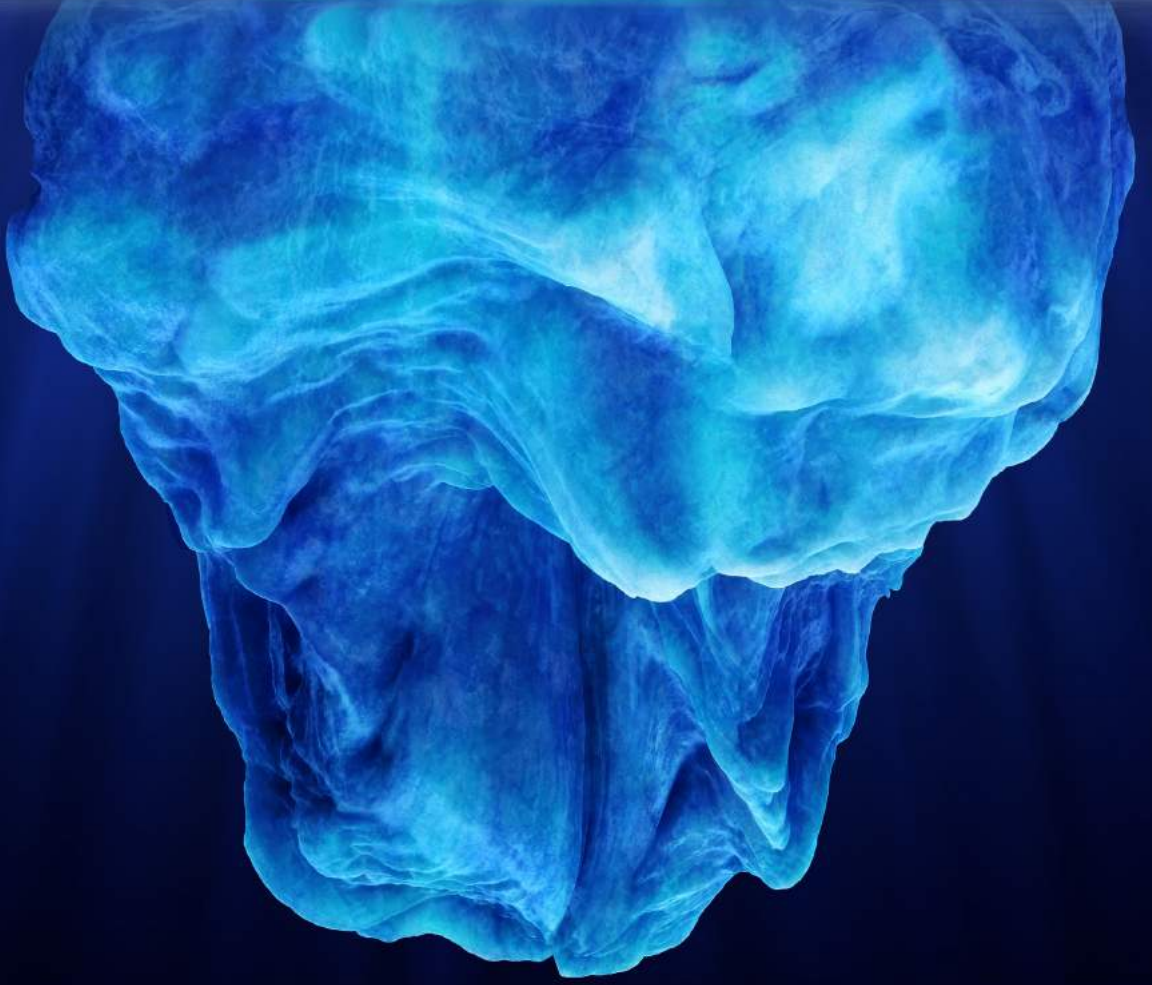
RMS (Royal Mail Steamer) Titanic'in sahibi olan White Star Line şirketi dönemin en iyi buhar makinesini yapmıştı. Harland and Wolff tersanelerinde yapımı gerçekleştirilen RMS Titanic'in yapımına 1910 yılında başlanıldı ve 26 ay sürdü. Sonunda gemi 1912'de tamamlandı.

Büyük heyecan uyandıran ve o dönemde merakla beklenen bu buhar gemisi 10 Nisan 1912 de yolcu alımına başladı. Kaptanlığını John Smith'in yaptığı RMS Titanic, İngiltere Southampton'dan ayrıldı.

Güzergahı olan New York'a gitmeden önce sırasıyla Fransız limanı Cherbourg'a daha sonrada Birleşik Krallık Queenstown'a uğrayacaktı. İşler umulduğu gibi gitmedi ve Titanic yıllarca unutulmayacak bir deniz felaketine neden oldu.

14 Nisan 1912 saat 23:39'da Titanic, New Foundland'ın Grand Banks güneyi taraflarında gzclerin yoğun sis sebebiyle fark edemedikleri bir buz dağı ile karşılaştı.

Belki de Titanic'in o heybeti ve muhteşem teknolojisine çok güvenmeyip radyo sinyalleri dikkate alınsaydı her şey çok farklı olabilir, tarih yeniden yazılabilirdi. 20 dakikalık bir dikkatsizlik sonucu buz dağı gemiyi sancak tarafından kağıt gibi derinlemesine yırttı.

Önce kazan dairesindeki mürettebat ve daha sonra yoksul kesim yani 3. sınıf yolcular durumun farkına vardılar. Her ne kadar bazı kaynaklarda 1. ve 2. kısım yolcuların olaydan daha erken etkilendiğini söylese de bu durum mantıklı değildir. Belki de bu söylemler kazadan sonra çoğunluktaki ölü sayısının yoksullar olmasına dikkat çekmemek içindi. Gemide sadece 20 adet filika bulunmaktaydı ve bu filikalar sadece 1178 kişiyi taşıyabilecek kapasitedeydi.

2435 yolcu ve 892 mürettebat bulunmaktaydı. Toplamda 3547 kişiyi barındıran bu buhar gemisi aslında yola çıkmadan kendi felaketini hazırlamıştı. Filikalar indirilmeye başlandığında kaptan John Smith ilk önce kadınlar ve çocukların indirilmesini emretmişti. Gemi orta kısmından ikiye ayrılmış durumdaydı ve birçok kişi gemiden suya düşerek hayatını kaybetmişti. Titanic, 1985 yılında bulunan enkazı Kuzey Atlantik'te ilk ve son yolculuğunu yaşamıştı. Tahminler geminin 2 saat 40 dakika gibi bir sürede battığı yönündedir. Kaptan John Smith'in ise ölümü konusunda birçok söylenti bulunmaktadır. Kimileri kendisini silahla başından vurduğunu, kimileri ise gemiyle birlikte canlı olarak sulara gömüldüğü iddia ediyor.

1985 yılında deniz bilimci Robert Ballard, Titanic gemisinin enkazını buldu ve dünyaya bu deniz felaketinin bilinmeyen yüzünü, merak edilen taraflarını gösterdi. Titanic'in bu hikayesi, seyir sırasında yaşanan bir aşk hikayesiyle birleştirilip beyazperdeye taşındı. 18- 1997 yılında yönetmenliğini ve yapımcılığını James Cameron'un yaptığı, başrollerini ise Leonardo DiCaprio ve Kate Winslet'in paylaştığı bu dönemin en pahalı bütçesine sahip filminin adı "Titanic" di.

The Beatles

Müziğin efsane seslerinden The Beatles nedir, nasıl kurulmuştur?

Efsanevi müzik grubu The Beatles, İngiltere'nin Liverpool şehrinde kurulmuştur. 1960'lı yıllarda oldukça popüler olan grup, İngiltere ve Amerika listelerinde büyük başarıları yakalayarak, birçok satış rekoru da kırmıştır.

Filmler, video oyunları ve kitaplara konu olan başarılı grup, günümüz müzik anlayışını da etkilemeyi başarmıştır. 1950'li yıllarda, dünya çapında üne kavuşmuş olan Elvis Presley gibi sanatçılar, Rock 'N Roll kültürünü yaymış ve kitleleri etkilemeyi başarmıştır.

John Lennon da, bu müzik ve hayat tarzından etkilenmiş, sanatçı arkadaşı Pete Shotton ile birlikte 1956 yılında "The Quarrymen" grubunu kurar. Ardından bu gruba, Bill Smith katılır. 6 Temmuz 1957 tarihinde, John Lennon, katıldığı bir partide Paul McCartney ile tanışır.

Paul'un gruba daveti ve katılımı sonrası, grubun eleman değişiklikleri yaşanmaya devam ederken, 1958 yılında gruba, genç gitarist George Harrison entegre olur ve bir demo kaydedilir. The Quarrymen, 1959 yılının Eylül ayında dağılır.

Harrison başka bir gruba katılır, McCartney ve Lennon ise birlikte çalmaya devam ederler. 1960 yılında ise yeniden toplanan bu üçlü, yanlarına Lennon'ın çocukluk arkadaşı Stuart Sutcliffe'i da alırlar. Ardından, "The Sickless" adı grup için kullanılır. Ancak Paul McCartney'nin getirdiği öneriyle, ritim anlamına gelen "beat" sözcüğüne gönderme olması açısından, grup The Beatles adını kullanmaya başlar. The Beatles ismi kullanılmaya başlandıktan sonra, Pete Best davul için alınır ve bu dönemde grup Almanyada bir süre çalar.

Fakat aksilikler grubun peşini bırakmaz. Önce Harrison, yaşı hakkında doğruyu söylemediği için sınır dışı edilir. Ardından Best ve McCartney, bir yangın dolayısıyla sınır dışı edilir. Şarkıcı Tony Sheridan'dan alınan teklifle, grup kendisiyle çalmaya karar verir.

The Beatles, ilk single olan "Love Me Do" eserini 1962 yılında çıkardı ve bununla iyi bir başarı da yakaladı. İkinci single "Please, Please Me" ise listelerde 2. sıraya kadar yükseldi. "Beatlemania" adı verilen "Beatles" çılgınlığı, İngiltere'yi sarmaya başlamıştı.

1963 yılı sonlarında, The Beatles'ın birçok eserinin yanında, "She Loves You" da, Amerika Birleşik Devletleri'nde yayınlandı. Ancak Epstein'in istekleri doğrultusunda "I Want to Hold Your Hand" parçasına yoğunlaşıldı ve on gün gibi kısa bir süre içinde bir milyon kopya satıldı.

The Beatles'ın çıktığı ilk canlı yayın programını, 74 milyon Amerikan vatandaşı izledi. 1964 yılında "A Hard Day's Night" isimli ilk The Beatles filmi yayınlandı. The Beatles üyelerinin rol aldığı bu komedi filmi, iki dalda Oscara aday gösterildi.

1965 yılında ise ikinci film olan "Help!" yayınlandı. Bu film çekimleri sırasında ise, The Beatles uyuşturucu kullanmaya devam etmiştir. 1966' yılının Haziran ayında, Filipinler'e giden grup, devlet başkanının eşi tarafından kahvaltıya çağırıldı.

Amerika'da gerçekleştirilen bir röportajda John Lennon, satır arasında geçen o ünlü sözünü söyledi; "The Beatles şu anda, İsa'dan daha popüler". Şaka amaçlı söylenen bu söz, İngilterede olmasa bile Amerika'da büyük tepkiye neden oldu. Grubun plakları yakıldı.

Lennon, bir süre sonra özür dilediğini açıkladı. 2008 yılında Vatikan, John Lennon'ı bağışladığını açıkladı. 1967 yılında, The Beatles'ın en kaliteli işi olarak adlandırılan "Sgt. Pepper's Lonely Hearts Club Band" albümü yayınlandı. 24 Ağustos 1967 tarihinde, grubun menejeri Brian Epstein uyuşturucudan öldü. Epstein henüz 32 yaşındaydı. 26 Aralık 1967 tarihinde, grup üyelerinin oynadığı film "Magical Mystery Tour" yayınlandı. 1968 yılında, "Yellow Submarine" yayınlandı. 20 Eylül 1969 tarihinde, John Lennon, gruba ayrıldığını söyledi, fakat basına herhangi bir açıklama yapmadı. 3 Ocak 1970 tarihinde, bir George Harrison bestesi olan "I Me Mine" kaydedilmiş son Beatles şarkısı olarak tarihe geçti, ancak John Lennon bu kayıtlarda yer almadı.

THE
BEATLES

10 Nisan 1970 tarihinde, McCartney basın toplantısı yaparak, grubun dağıldığını açıkladı. Konuşulan en yaygın müzik dedikodusu olan bu iddiaya göre, Paul McCartney, 1966 yılında stüdyodan sinirli bir şekilde çıkıp, trafik ışıklarını görmeyerek, bir arabanın altında ölmüştür.

Satışlardan endişe eden plak şirketi ise, olayı gizlemek için Paul'a benzeyen solak bir gitarist bulup, adamı Paul'un yerine geçirmiştir. Bu olayı sindirememiş olan grup üyelerinin ise, albüm kapaklarına ve şarkılara gizli şifreler koydukları söylenir.

30 Ocak 1969 tarihinde, Apple binasının çatı katına çıkan The Beatles, herhangi bir izin almamıştır. "Get Back" şarkısıyla başlayıp ve yine "Get Back" şarkısı ile bitirilen konseri, izinsiz olduğu gerekçesiyle polis bitirmiştir. Bu konser, The Beatlesın son konseridir.

1980 yılında, John Lennon, bir otelin önünde vurularak öldürülmüştür. Yaşayan diğer üç üye, "All Those Years Ago" isimli George Harrison şarkısında bir araya gelmişler ve şarkı Lennon'un anısına adanmıştır.

1988 yılında, The Beatles, "Rock N Roll Ünlüler Salonu"na girmeye hak kazanmıştır. Starr, Harrison ve Yoko Ono burada bulunmasına rağmen, Paul McCartney, yaşanan problemler nedeniyle alana gitmeyi reddetmiştir.

2001 yılında George Harrison, gırtlak kanseri nedeniyle hayata veda etmiştir. Grubun toplamda 14 albümü bulunmaktadır.

Sezyum

Çernobil ile ilişkilendirilen Sezyum nedir?

Sezyum; insanlar için çok zararlı, bilim dünyası için çok faydalı, nükleer santrallerin vazgeçilmezi bir elementtir. İçme sularına iğne ucu kadar sezyum katılması halinde öldürücü etkisi vardır. Üç milyon yılda 1 saniye hata oranı olan atom saatlerinin yapıtaşısıdır.

Son yıllarda kanser tedavilerinde kullanılmaya başlanan radyoaktif sezyumun özellikleri hafife alınmayacak kadar dikkat çekicidir. Çernobil faciasında çevreye yayılan radyasyon, sezyum içeriklidir. Radyoaktif sezyumun üretilmesi uluslararası anlaşmalara bağlıdır.

Sezyum, 1860 yılında keşfedilen bir metaldir. Alman kimyager Robert Wilhelm Bunsen ve fizikçi Gustav Robert Kirchhoff tarafından geliştirilen alev spektroskopisi yöntemiyle keşfedilmiştir.

Saf sezyum, Alman kimyager Carl Setterberg tarafından 1882 yılında sezyum siyanürün elektrolizi sırasında izole edildi. Sezyumun ilk pratik uygulamaları 1920 yılında başladı. 1950’li yıllardan sonra nükleer amaçlarla kullanımı arttı.

“Sezyum” kelimesi, emisyon spektrumundaki parlak mavi çizgiler sebebiyle “gökyüzü mavisi” anlamındaki Yunanca “caesius” sözcüğünden türetilmiştir. Sezyum, kimyasal simgesi “Cs” olan alkali bir metaldir.

Atom numarası 55, atom ağırlığı 132,90'dır. Erime noktası 28 derece, kaynama noktası 678 derecedir. Cıva dışındaki bütün metallerden daha düşük kaynama noktasına sahiptir. Periyodik element tablosunun 1-A grubunda yer alır.

Oda koşullarında gümüşü altın renkli, metalik ve katıdır. Sünek ve oldukça yumuşak bir metaldir. Kolay dövülebilir. Parlak yüzeylidir, yüzeyi havada oksitlenerek matlaşır. Soy olmayan, tepkimeye isteklidir. Özellikleri bakımından rubidyum ve potasyumla benzerlik gösterir.

Doğada nadir bulunan elementler arasında yer alır. Yerkabuğunda en bol bulunan metaller arasında 50. sıradadır. Maden sularında da bulunan sezyumun başlıca minerali polüsittir. Polüsitin yaklaşık yüzde 30'u sezyum içerir.

Bu mineral, aynı zamanda ekonomik anlamda en önemli mineraldir. Az miktarda da olsa sezyum içeren diğer önemli mineralleri karnalit ve lepidolittir. Metal sezyum, sıvı sezyum klorürün elektrolizi ile elde edilir. Metal sezyumun eriyik tuz içerisinde çözünürlüğü fazladır.

Hemen hemen bütün elementlerle şiddetle veya alev çıkararak birleşebilir. Son derece reaktif ve piroforik özellikler gösterir. Bütün elementler arasında en reaktif elementtir. Yani kimyasal tepkimelerde harcanarak farklı bir maddeye dönüşebilir.

Su ile bilinen en güçlü bazı oluşturur. Soğuk su ile reaksiyonu patlama şeklindedir. Elementler içinde elektropozitifliği en fazla, iyonlaşma potansiyeli en düşük elementtir. -116 derecede düşük elektronegatif özellik gösterir. Işığa tutulduğunda elektron yayar.

Havada kolayca kırmızı mor bir alevle yanar. Lityum haricindeki bütün alkali metallerle karışabilir. Vakum ile kapatılan borosilikat cam tüplerde saklanabilir. Sezyum İzotopları ve "Sezyum-137" Sezyumun atom ağırlıkları 112-151 arasında değişen bilinen 39 izotopu bulunur.

Tek kararlı ve yaygın izotopu Sezyum-133'tür. Sezyum-137 ise, radyoaktif anlamda çok tehlikeli izotopdur. Başka bir radyoaktif izotop olan Sezyum-135 ise, yaklaşık 2,3 milyon yıllık yarılanma ömrüne sahiptir. Radyoaktif Sezyum-131 izotopu ise kanser tedavilerinde kullanılmaktadır.

İlk atom bombasında da kullanılan Sezyum-137'nin 10 miligramı ile üretilen bir patlayıcı, büyük bir binayı yerle bir edebilir. Bu radyoaktif maddenin 1 kilogramının değeri 2 milyon dolar civarındadır.

Bir iddiaya göre, 50 yıldan daha fazla süredir bekletilen yıllanmış şarapların şişeleri eser miktarda Sezyum-137 içerirmiş. Bu sebeple yıllanmış şarapların ayırt edilmesinde şişelerinin sezyum içeriğine bakılmış.

1950-1963 yılları arasında yapılan nükleer testler ve 1986 yılındaki Çernobil faciası gösteriliyor. Bu olaylarda doğaya yüksek oranda Sezyum-137 salınıyor. Çernobil faciasında çevreye yayılan radyasyonun kaynağı aslında Sezyum-137'dir.

Nükleer tesislerde çalışan insanların sezyuma maruz kalma oranı çok yüksektir. Sezyuma birkaç saniye temas halinde insanları 10 gün içinde acı içinde öldürebilir. Bu maddenin temas ettiği kişilerin çektiği acıları morfinin bile dindiremediği iddia edilir.

132.90545

55

[Xe]6s¹

Cs

Melting point: 28.5°C

Boiling point: 678.4°C

CAESIUM

Latin name: Cesium

Ancak Çünkü sezyum havayla temasında patlar veya alev alır. Buna rağmen havasız bir ortamda sezyuma dokunursanız büyük bir problemle karşı karşıyasınız demektir. Çünkü vücutta ciddi hücre hasarına yol açar. Mide bulantısı, kusma, bilinç kaybı, kanamalar ortaya çıkabilir.

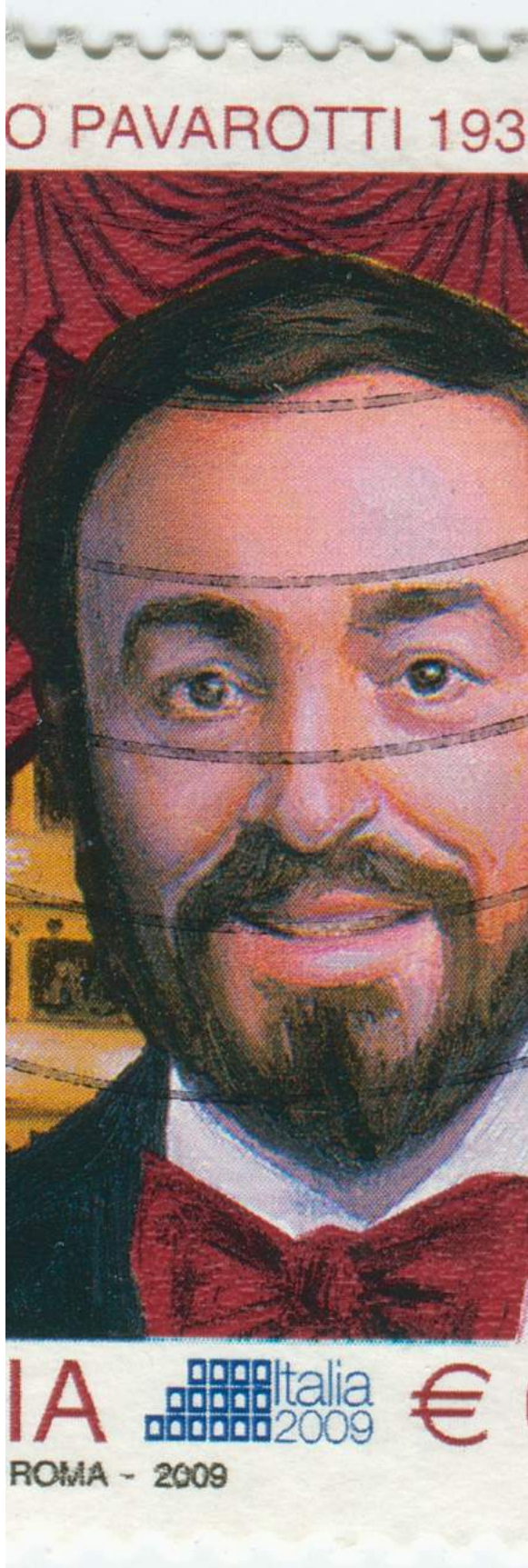
Doğal sezyum maden uygulamaları sırasında minerallerin havalandırılması veya erozyon gibi etkenlerle çevreye yayılabilir. Ancak radyoaktif sezyum yukarıda da bahsettiğimiz nükleer uygulamalar ve kazalar sonucu çevreye dağılır.

Nükleer silah testleri, çevreyi tehdit eden en büyük etkidir. Çevreye yayılan sezyum insanlar ve hayvanlar üzerine çok olumsuz etkiler bırakır. Sezyuma maruz kalan hayvanlarda ciddi davranış bozuklukları tespit edilmiştir.

Çevreye zararları sebebiyle çevrecilerin üretimini durdurmasını istediği bir elementtir. İçme suyu şebekesine iğne ucu kadar damlatılan sezyum, suyu içen insanlarda toplu ölümlere yol açabilir.

Dünyanın en zengin sezyum kaynağı Manitoba'daki Berniç Gölü'dür. Bu gölde 300 bin ton civarında sezyum içeren minerali rezervi tespit edilmiştir. En çok sezyum rezervi bulunan ülkeler Kanada, İsviçre, Rusya ve Zimbabve'dir. Türkiye'de bilinen sezyum rezervi ve üretimi yoktur.

Pavarotti

Müziğin efsanelerinden Pavarotti kimdir?

12 Ekim 1935'te Modena, İtalya'da dünyaya geldi. Babası Fernando Pavarotti tenör, annesi Adele Pavarotti ise bir tütün fabrikasında işçiydi. Küçük yaşta sesiyle dikkat çekmeye başlayan Pavarotti, babasıyla birlikte Modena'nın şehir korosunda performans gösteriyordu.

İlk gençlik yıllarında yine babası Fernando'yla birlikte Gioachino Rossini adlı koroyla Galler'e giden Pavarotti, Llangollen uluslararası şarkı söyleme yarışmasında birinci olduktan sonra tenör olma konusundaki inancı iyice artmıştı.

Eğitimi öğretmenlik üzerine olmasına rağmen, Arrgio Pola ve Ettore Campogallianni'dan dersler aldı.

1961 yılında opera alanındaki en prestijli ödüllerden Concorso Internazionale'i kazandıktan sonra, 29 Nisan'da ilk kez La bohème isimli opera oyununda Rodolfo karakteriyle izleyici karşısına çıktı.

Kendi ülkesinde adını duyurmaya başladığı bu dönemde şubat 1965'te Amerika'ya gitti ve Joan Sutherland'la birlikte sahne aldı.

Pavarotti, Güney ve Kuzey Amerika, Asya, Afrika, Avrupa ve Avustralya'da konserler veriyordu ve ünü kendi ülkesininin dışına çıkmıştı, tüm dünyada büyük ilgi görüyordu.

Bir opera sanatçısı ve tenör olarak dinleyici kitlesi sınırlı olan bu türün popüler olmasında kilit rol oynayan Pavarotti, ilk albümü Puccini: Madama Butterfly'ı 1987'de dinleyiciyle buluşturdu.

Pavarotti U2 grubunun solisti Bono ile birlikte 1992- 1995 yıllarındaki Bosna Savaşı sırasında insani yardım sağlanması için çalıştı ve Mostar'da da Pavarotti Müzik Merkezi'ni kurdu.

Savaş sırasındaki insani desteği dolayısıyla Bosna Hersek'te Onursal vatandaş ilan edilen Pavarotti, müzik okulunu, sanatçıların yeteneklerini geliştirmelerine olanak sağlamak ve savaştan etkilenen çocukların müzikle tedavi edilmelerine yardımcı olmak amacıyla kurmuştu.

Luciano Pavarotti, Birleşmiş Milletler'e yardım amacıyla düzenlenen konserler ve hayır etkinlikleri amaçlı Pavarotti and Friends projesini de başlattı.

Bu proje kapsamında aralarında Celine Dion ve U2'nun da olduğu bir çok müzisyen ve grupla konserler veren tenör, 13 Mart 2004'te New York Metropolitan Opera'da sahne aldı.

Pavarotti'nin eski menajeri Herbert Breslin ünlü tenörle ilgili olarak "Kral ve Ben: Luciano Pavarotti'nin Sansürlenmemiş Hayatı" isimli kitabı kaleme aldı.

Ünlü tenorla 30 yıl birlikte çalıştıktan sonra 2002'de yollarını ayıran Breslin, Pavarotti'nin kaba, çocuksu ve takıntılı bir kişiliğe sahip olduğunu dile getiriyordu.

Şehvet düşkün ve görgüsüz olarak tanımladığı ünlü tenorün çapkın olmasından da dem vuran Breslin, şunları ifade ediyordu:Pavarotti, birlikte çalıştığı opera sanatçılarını acımasızca eleştirir.

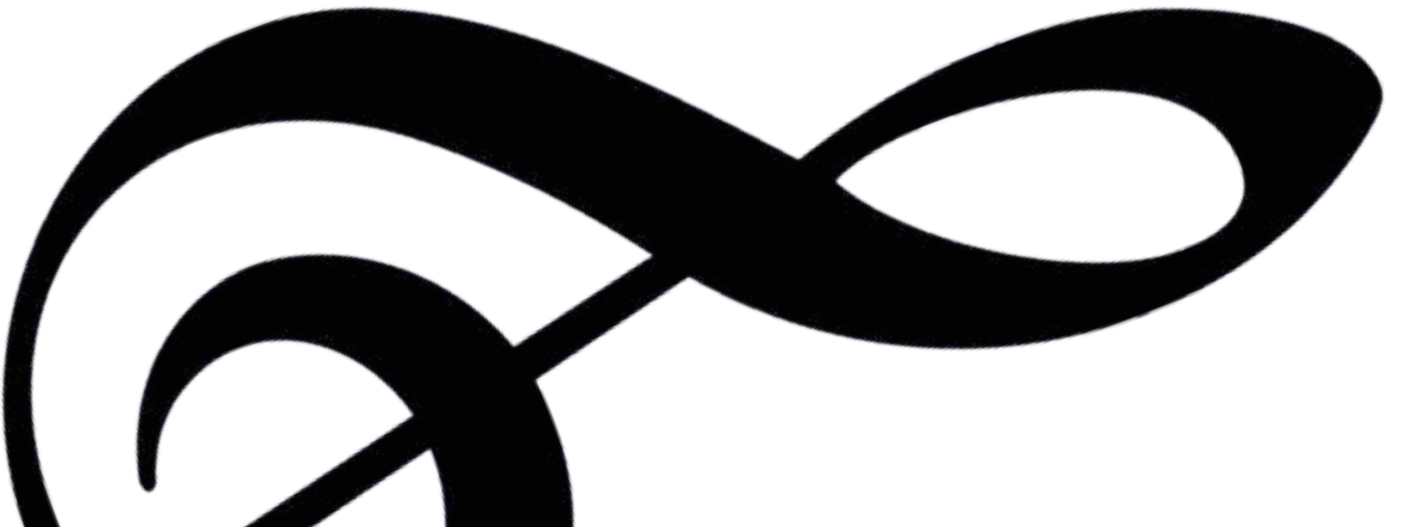
Mesela, Alman soprano Elizabeth Schwarzkopf için 'Kostümünü çıkardığı zaman temizlikçi kadından farksız' yorumunu yapmıştı. Tenor Placido Domingo için de 'Domingo benim gibi bir sese ancak rüyalarında sahip olur' demişti.

Pavarotti'nin iştahına düşkünlüğünü, bir haremi olduğunu ve ikinci eşi Nicoletta Mantovani için "Haremimin favorisi" yorumunu yaptığını dile getiren Breslin ünlü tenörün etrafındaki tüm kadınlara kur yaptığına da kitabında yer verdi.

Luciano Pavarotti, pankreasında çıkan kitle sebebiyle temmuz 2006'da ameliyat oldu. 70 yaşında yakalandığı bu hastalıkla olan direnişini sürdüren tenör, 9 Ağustos 2007 itibariyle memleketi Modena kentinde hastaneye kaldırıldı.

Hastane yetkilileri bir yıl önce pankreas kanseri nedeniyle ameliyat edilen ünlü tenörün, gözlem amacıyla hastaneye yatırıldığını belirtti. İlk eşi Adua'dan üç, ikinci eşi Nicoletta Mantovani'dan bir olmak üzere 4 kızı olan Pavarotti, aynı zamanda bir torun sahibi.

Luciano Pavarotti, 6 Eylül 2007 tarihinde Modena, İtalya'da 72 yaşında pankreas kanseri nedeni ile öldü.

Preveze Deniz Savaşı

Barbaros Hayrettin Paşa'yı tarih sahnesine çıkaran Preveze Deniz Savaşı Nedir?

Preveze Deniz Savaşı, Barbaros Hayrettin Paşa komutasındaki Osmanlı Donanması ile Andrea Doria komutasındaki Haçlı Donanması arasında Yunanistan'ın batısındaki Preveze Limanı açıklarında yapılan deniz savaşıdır.

Osmanlıların Akdeniz'deki başarıları üzerine Venedikliler, Cenevizliler, Portekizliler, Papalık ve Malta devletleri bir haçlı donanması hazırlayarak Osmanlıları durdurmak istediler. Cezayir'in Osmanlı Devleti'ne bağlanmasıyla Batı Akdeniz'de üstünlüğü yitiren Almanya İmparatoru Şarlken, Venedik Cumhuriyeti ile bir ittifak yaptıktan sonra Akdeniz'deki adaların geriye alınması için bir haçlı donanması hazırlanmasını kararlaştırdı.

Komutanlığı Cenevizli Amiral Andrea Doria'ya verildi. Düşman donanmasının Preveze'ye baskın yaptığını İstanköy (Kos) Adası'nın açıklarında haber olan Barbaros, Turgut Reis'i öncü olarak Preveze'ye gönderdi. 40 parça düşman keşif donanmasına rastlayan Turgut Reis, Andrea Doria'nın Preveze'de bulunduğunu Barbaros Hayrettin Paşa'ya bildirdi. 25 Eylül 1538'de Haçlı Donanması Korfu'dan güneye hareket ettiğinde, Osmanlı Donanması da kuzeye doğru yönelerek Preveze önlerine geldi.

Osmanlı Donanması'ndaki 166 topa karşılık düşman donanmasında 2.500 top vardı. 28 Eylül sabahı karşıdan esen rüzgâr yüzünden Haçlı Donanması'nı izlemeyen Osmanlı Donanması, rüzgârın düzelmesiyle birlikte Andrea Doria'nın karşı saldırısıyla karşılaştı. Savaş kızıştığı sırada rüzgârın yön değiştirerek Osmanlı Donanması'nın bulunduğu yönden esmesi, ağır gemilerden oluşan Haçlı Donanması'nın hareketini sınırladı. Bunun üzerine Andrea Doria ön sırada bulunan kalyonlardan top atışını başlattıysa da güllerin denize düşmesi üzerine, Osmanlı Donanması uzun menzilli toplarla karşı ateşe başladı ve aynı anda saldırıya geçti.

Yapılan ilk çarpışmalarda bir Haçlı kalyonu batırıldı, bir kalyon da püskürtüldü. Öndeki gemilerin devre dışı kaldığını gören Andrea Doria, ikinci sıradaki kadırgaları savaşa sokarak Osmanlı Donanması'nı iki ateş arasına almak istedi. Şiddetli top ateşiyle giriştiği bu saldırıyı, Turgut Reis'in bir karşı çevirme hareketi durdurdu; Haçlı Donanması geriye çekilmek zorunda kaldı. Ortalığın duman ve ateş içinde kaldığı bir sırada, Andrea Doria Osmanlı Donanması'nı ikinci kez sarmak istediysen de Barbaros Hayrettin Paşa büyük gemilerin birbirine çarpmalarını sağladıktan sonra Haçlı Donanması'nı yarma harekâtına girişti. Osmanlı Donanması'nın uyguladığı çember harekâtı kapanmak üzereyken Andrea Doria çekilmelerini buyurduysa da büyük gemilerin ve kalyonların 128 tanesi batırıldı. Bu durumda savaşı sürdüremeyeceğini anlayan Andrea Doria, yenilgiyi kabul etmekten başka çare bulamadı.

Osmanlıları Akdeniz'den çıkarmak için hazırlanan büyük Haçlı Donanması bu savaş sonunda perişan duruma geldi. Osmanlılar yalnızca 100 ölü ve 800 kadar yaralı ve kayıp verirken düşmanların ölü ve yaralı sayısı bu sayının bir hayli üstündeydi.

Bu savaştan en büyük zararı Venedikliler gördü ve savaştan hemen sonra Osmanlı İmparatorluğu ile bir antlaşma imzalayarak Mora Yarımadası ve Adria Denizi kıyılarındaki kaleleri Ege Denizi'ndekilerle birlikte Osmanlılara bıraktılar. Ayrıca 300 bin altın savaş tazminatı verdiler.

Mendel

Çekoslovak keşiş, botanikçi, filozof, bilim insanı Gregor Mendel. Gregor Mendel kimdir?

Gregor Mendel, 22 Temmuz 1822 tarihinde, Habsburg hanedanlığına bağlı Silezya eyaletindeki Hyncice (Heizendorf) köyünde doğdu. Doğum ismi Johann'dır.

Tek erkek çocuk olan Johann, ileride kalıtım biliminin öncüsüolan bir botanikçi, doğa bilimcisi ve din adamı Gregor Mendel olacak ve Mendel Kalıtım Yasaları ile genetik bilimini yeni bir boyuta taşıyacaktı.

Anton Mendel, oğlu dünyaya geldiği zamanlarda küçük bir toprak parçasını ekip biçiyor, kendi ağaçlarında meyve yetiştiriyor ve arıcılık yapıyordu. Johann da küçük yaşta bahçe işleriyle ilgilenmeye başlamıştı.

Ülkenin birçok yerinde henüz okul yokken, Hyncice'de bir köy okulu vardı. Johann, bu fırsattan yararlanarak erken yaşta okula başladı.

Öğretmenleri, Johann'ın zekasını hemen fark ettiler ve Lipnik'te (Leipnik) daha iyi bir okula gönderilmesini sağladılar.

Johann çok başarılı olunca bir sonraki sene Opava'da daha ileri düzeydeki Gymnasium'a (lise dengi bir okul) gönderildi. Mendel 7 Eylül 1843'de, 21 yaşındayken rahip adayı olarak manastıra girdi ve geleneğe uygun olarak kendine yeni bir isim seçti; Gregor. Kendini dine adanmanın hayatını düzene sokacağını düşünüyordu.

Kalıtım bilimin öncüsü Mendel, ilk önce tavşanlar üzerinde deney yapmaya başladı fakat başrahip bazı ahlak kurallarını ihlal edildiğini görünce Mendel'i uyardı. Bunun üzerine Mendel bezelyelerle deney yapıp, bir türün özelliklerinin kalıtım yoluyla sonraki kuşaklara aktarıldığını buldu.

Bezelyeler üzerinde gerçekleştirdiği deneyler sonucunda, canlıların kalıtsal özelliklerinin nesilden nesile nasıl aktarıldığını gözlemleyen Mendel, günümüzde "Mendel Kalıtım Yasaları" olarak bilinen sonuçları ortaya koydu.

Mendel'in öne sürdüğü ilkeler, 20. yüzyılın başlarında yapılan deneylerle doğrulandıktan sonra, kalıtım kuramının bütün canlılar için geçerliliği saptanarak, biyolojinin temel ilkelerinden biri haline geldi.

Mendel, 6 Ocak 1884'te hayatını kaybetti.

İstanbul Zilleri

Müzik endüstrisine yön veren, hemen her parçada baş köşede kendine yer bulan ve parçalara değer katan İstanbul Zilleri nedir?

İstanbul, İstanbul'da özel el işçiliğiyle üretilen İstanbul Agop ve İstanbul Mehmet olmak üzere iki zil markasının adıdır.

M.Ö. 1200 yıllarında başlayan zil üretimi, Osmanlı Devleti'nde Mehter Takımı için genellikle Ermeni ustalar tarafından yapılan el ürünü zillerle dünyaca tanınır hale gelmiştir.

O zamanlardan günümüze ulaşan zil yapımında kullanılan gizli formül hala çok az kişi tarafından bilinmektedir.

Formülün sahibi soyadını Sultan III. Osman'dan alan Avedis Zilciyan'dır. İsminin açılımındaki "zilci" Türkçe "zil yapan usta" ve "yan" ise Ermenicede "oğlu" anlamına gelmektedir. Bu işleme kalaycılığın ardından Trabzon'da IV. Murat'tan izin alarak Zildjian markasını 1623 yılında İstanbul Samatya'da kurmasıyla başlamıştır.

1680 yılında ilk defa batılı besteciler zili keşfederek orkestraya sokmuşlardır. 1780'lerde ise askeri bandolarda, Haydn ve Mozart'ın eserlerinde zil yerini bulmuştur.

1851'de Avedis Zildjian II zilleri Avrupa'da fuarlarda tanıtmış ve oğlu Kerope Zildjian (Bugünkü Zildjian K serisine adını veren kişi) ise Avrupa üzerinden yurt dışına satışlara başlamıştır.

1868'de ise Sultan Abdülaziz'in desteğiyle, şirket devletten mali yardım alarak 1909'da yurt dışında ikinci bir fabrika açabilmiştir. Ailede babadan oğula geçen bu meslek, torun Mikael Zildjian'ın orada ölmesiyle son bulmuştur.

Ziller sadece Türkiye'de üretilirken "Made in Turkey Istanbul" damgası basılırdı ve o zamanki kullanıcıları arasında The Beatles, Pink Floyd, Deep Purple, Cream, Rolling Stones, Jimi Hendrix, Guns N' Roses gibi isimler vardı.

Kerope Zildjian'ın torunu olan Mikael Zildjian efsanesi ölünce herkes formülle beraber her şeyin yok olup gittiğini zanneder, ancak ustanın 9 yaşındaki çırakları Mehmet Tamdeğer ve Agop Tomurcuk bu efsaneyi devam ettirirler.

1981 yılında yine İstanbul'da zil yapımına bir el tezgâhında işe başlarlar. Agop Tomurcuk'un 1996'daki ölümü üzerine Mehmet Tamdeğer İstanbul zillerini yapmaya devam eder.

Ancak Agop Tomurcuk'un oğulları şirket üzerindeki haklarını alıp kendi yollarına ayrı bir firma ile devam etmek isteyince firma ikiye bölünür ve İstanbul Mehmet ve İstanbul Agop olarak ikiye ayrılır.

Günümüzde el yapımı zilleri dünyada sadece İstanbul Mehmet-Agop, Bosphorus, Turkish, Pasha, Amedia, Masterwork, Diril markaları üretmektedir.

Zildjian firması ise ölen Mikael Zildjian'ın amca oğlu Avedis Zildjian'ın 1929 yılında Amerika'ya gidip fabrikasyon mal üretimini başlatmasıyla günümüzdeki şeklini almıştır. Ayrıca Avedis Zildjian'ın oğlu Bob Zildjian ise günümüzde Sabian markalı zilleri üretmekte.

Göbeklitepe

Ülkemizdeki güzelliklerden biri olan Göbeklitepe nedir? Nasıl ortaya çıkmıştır?

Göbeklitepe, Dünyanın bilinen en eski tapınağıdır. Göbeklitepe kazı alanı 1963'te ortaya çıkartılmasının üzerinden yıllar geçtikten sonra ancak 1994'te gerçek değerinin anlaşılmasının ardından tarih sahnesinde pek çok değişikliğe yol açmıştır.

Çok uzun bir zaman boyunca Göbeklitepe'nin dine dair bulunmuş en eski buluntular olduğu düşünülmüştür. Ancak bu düşünce 2015'in yaz aylarında Hasankeyf'te yapılan kazılarda bulunan harabelerle değişmiştir.

Hasankeyf'teki kazıları yöneten Prof. Dr. Abdusselam Uluçam Hasankeyf höyüğünde bulunan yapıların tarihinin 3.500 yıldan 12.000 yıla kadar değişiklik gösterdiğini, fakat höyükte bulunan en eski yapı olan dikili taşın Göbeklitepe'den daha eski olduğunu belirtmiştir.

Dolayısıyla Göbeklitepe'nin göçebe yaşamın bulunduğu bir dönemde oluşturulan ilk yerleşik ibadet yeri olduğunu söylemek doğru olmayacaktır. Göbeklitepe, bugün Şanlıurfa'ya bağlı Örencik Köyü yakınında bir tapınak kalıntısıdır.

Göbeklitepe, Şanlıurfa merkeze yaklaşık 20 kilometre uzaklıktadır. Göbeklitepe'ye gitmek isteyenler için açık adres şöyledir; Dağeteği Mahallesi, 63290 Haliliye / Şanlıurfa. Göbeklitepe'den çıkarılan eserlerin bir bölümü Şanlıurfa Arkeoloji Müzesi'nde sergilenmektedir.

Göbeklitepe kazı alanında çıkarılan buluntuların tarihi oldukça eskiye gitmesine rağmen, bu tarih 600.000 yıl önce primatların ilk defa bazı araçları kullanmaya başlamasının yanında oldukça yenidir.

Göbeklitepe'deki buluntuları dini inançların ne kadar eskiye dayandığını gösterse de, inancın insanlık tarihi kadar eski olduğunu söylemek çok büyük bir yanlış olacaktır.

İnsanların evrimsel açıdan gelişmeleri ve “din” olarak adlandırılabilir bir kavram oluşturup ibadet etmeye başlamaları insanlık tarihinde oldukça yenidir. Ve bu noktaya gelmesi yüz binlerce yıl almıştır.

Bu sürecin başladığına dair en büyük kanıtlardan biri de Göbeklitepe kazı alanıdır. Göbeklitepe tapınağı tarih olarak oldukça eskilere dayandığından, alan oldukça iyi korunmuş olduğundan ve taşlardaki kabartmalar halen anlaşılır olduğundan dolayı bize birçok bilgi ulaştırmıştır.

Göbeklitepe'nin bulunduğu coğrafya Mezopotamya olarak nitelendirilmiştir ve tarih boyunca pek çok uygarlığın doğuş ve çöküşüne tanıklık etmiştir. Ayrıca oldukça kritik ve merkezi bir noktada bulunmaktadır. Bu nedenden dolayı da Göbeklitepe tapınaklarındaki öğelerin başka kültürleri etkilemesi de kaçınılmaz olmuştur. Güneş ve ay sembolleri Göbeklitepe tapınaklarında oldukça sık görülen sembollerdir.

Aynı sembollere ilerleyen zamanlarda Mısır tapınaklarında da çok yoğun bir şekilde rastlanmaktadır. Ayrıca taşlarda bulunan şekillerden ve işlemelerden tapınakta gök tanrılarına yönelik ritüellerin yapıldığı sonucu çıkarılmaktadır.

Sümer uygarlığının da aynı şekilde An adında bir gök tanrısı bulunmaktadır. Dolayısıyla Göbeklitepe'deki buluntuların zamanında birçok farklı kültürü etkilemiş olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır.

Göbeklitepe'nin kültürel açıdan etkilemiş olduğu tek uygarlıklar Sümer ve Mısır değildir. Coğrafi açıdan bakılığında etkilemiş olması çok zor, hatta imkansız gözükse dahi Göbeklitepe buluntularının Maya kozmolojisi ile de yakından ilgisi bulunmaktadır.

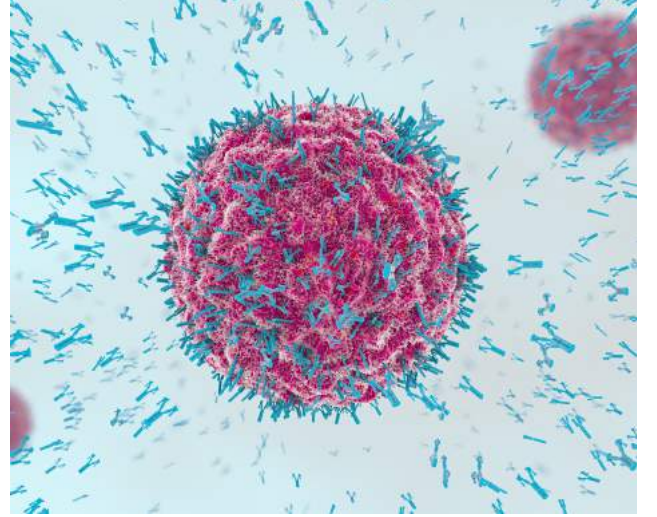
“H” simgesi Maya kozmolojisinde oldukça geniş bir yer tutmaktadır. Bu sembol özel olarak tasarlanmıştır ve iki zıt gücün savaşı- yaratım için bir araya gelmesi benzeri anlamlar taşımaktadır. Bu anlamlar aynı zamanda “H” simgesinin Göbeklitepe'deki tapınaklardaki olası anlamlarına işaret etmektedir.

İnanması zor olsa dahi aralarında hem oldukça uzun bir zaman hem de mesafe bulunmasına rağmen Göbeklitepe'deki tapınakların ve türevlerinin Maya kültürünü etkilemiş olması oldukça olasıdır.

Ebola

Afrika kıtasına yapılan seyahatlerin kabusu Ebola nedir?

Ebola Virüsü insanlarda Ebola Virüsü Hastalığına (Eski adı Ebola Hemorajik Ateşi) yol açar. İnsanlarda ve primatlarda (enfekte maymun, goril, şempanze, meyve yarasası, orman antilobu ve kirpi gibi) sıklıkla ölüme yol açan ciddi bir hastalıktır.

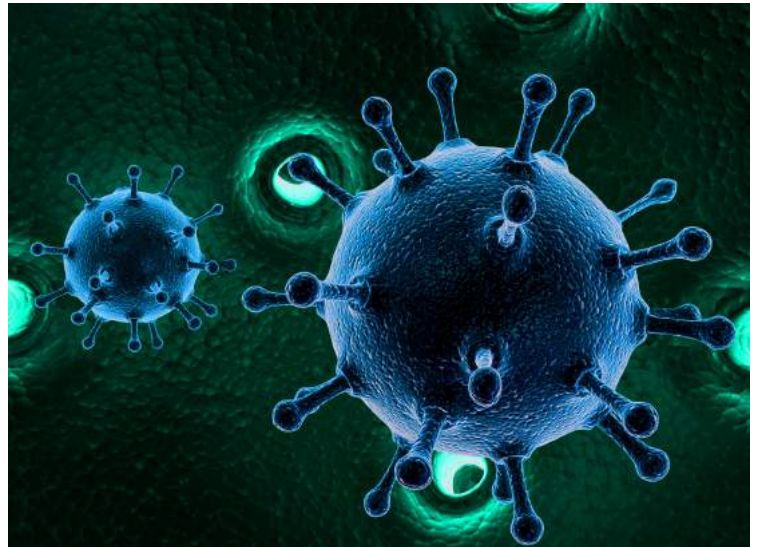
Ebola Virüsü hastalığı salgınlarında ölüm oranı yüksektir. Ebola Virüsü hastalığı salgınları öncelikle tropikal ormanların yakınında bulunan Orta ve Batı Afrika'nın ücra köylerinde meydana gelmektedir. Virüs insanlara vahşi hayvanlardan geçer ve insandan insana bulaşır.

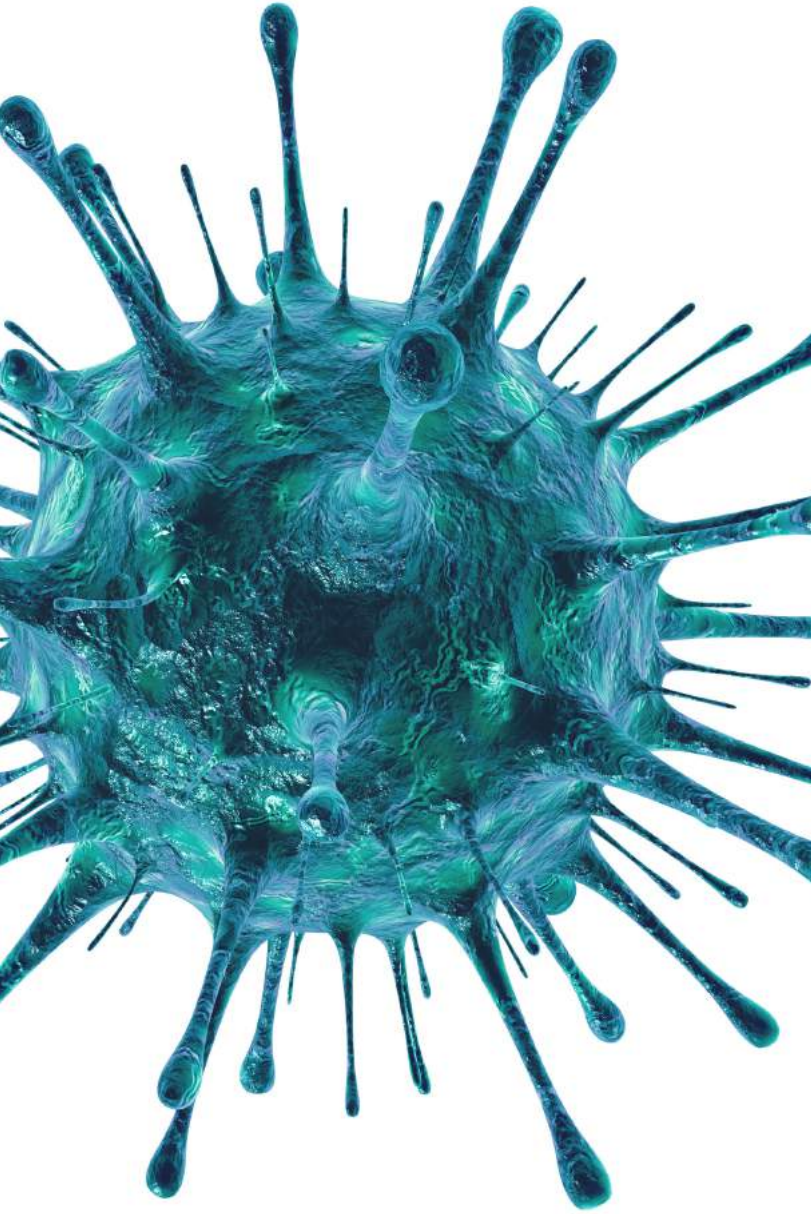
Meyve Yarasaları (Fruit Bats) Ebola Virüsünün doğal konağı olarak görülmektedir. Hastalığın insan ve hayvanlar için özel bir tedavisi bulunmamaktadır. Yeni geliştirilen aşı salgınların görüldüğü yerlerde kullanılmaktadır.

Ebola ilk olarak 1976 yılında Sudan'ın Nzara ve Demokratik Kongo Cumhuriyeti'nin Yambuku kentlerinde eş zamanlı 2 salgına yol açmıştır. Demokratik Kongo Cumhuriyeti'nde görülen salgının Ebola Nehri yakınında bir köyde meydana geldiğinden hastalığa bu isim verilmiştir.

Filoviridae (filovirüs) ailesinin 3 üyesinden biri Ebola olup diğerleri Marburg Virüsü ve Cueva Virüsüdür. Ebola 5 ayrı türe sahiptir:

- Bundibugyo Ebola Virüsü (BDBV)
- Zaire Ebola Virüsü (EBOV)
- Reston Ebola Virüsü (RESTV)
- Sudan Ebola Virüsü (SUDV)
- Taï Forest Ebola Virüsü (TAFV).

BDBV, EBOV, ve SUDV Afrika'da görülen büyük Ebola Virüsü Hatalığı salgınlarıyla ilişkilendirilmektedir.RESTV türü Filipinler ve Çin Halk Cumhuriyeti'nde görülmekte olup insanları enfekte eder ancak bugüne kadar bu türün insanlarda ölüm ya da hastalığa yol açtığı bildirilmemiştir.

Özellikle enfekte maymun ve domuzlarla temas içinde olan çalışanlar arasında klinik belirtiler vermeden görüldüğü bildirilmiştir.Ebola virüsünün doğal rezervuarı şu ana kadar ispat edilemediğinden bir salgın başlangıcında virüsün insana nasıl bulaştığı bilinmemektedir.

Araştırmacılar ilk hastanın enfekte bir hayvanla temas sonucu virüsü aldığı hipotezini ileri sürmüşlerdir.İnsan enfeksiyonu oluştuğunda virüsün başkalarına bulaşmasının birçok yolu vardır. Ebola enfekte insanlarla doğrudan temas yoluyla insandan insana bulaşır.

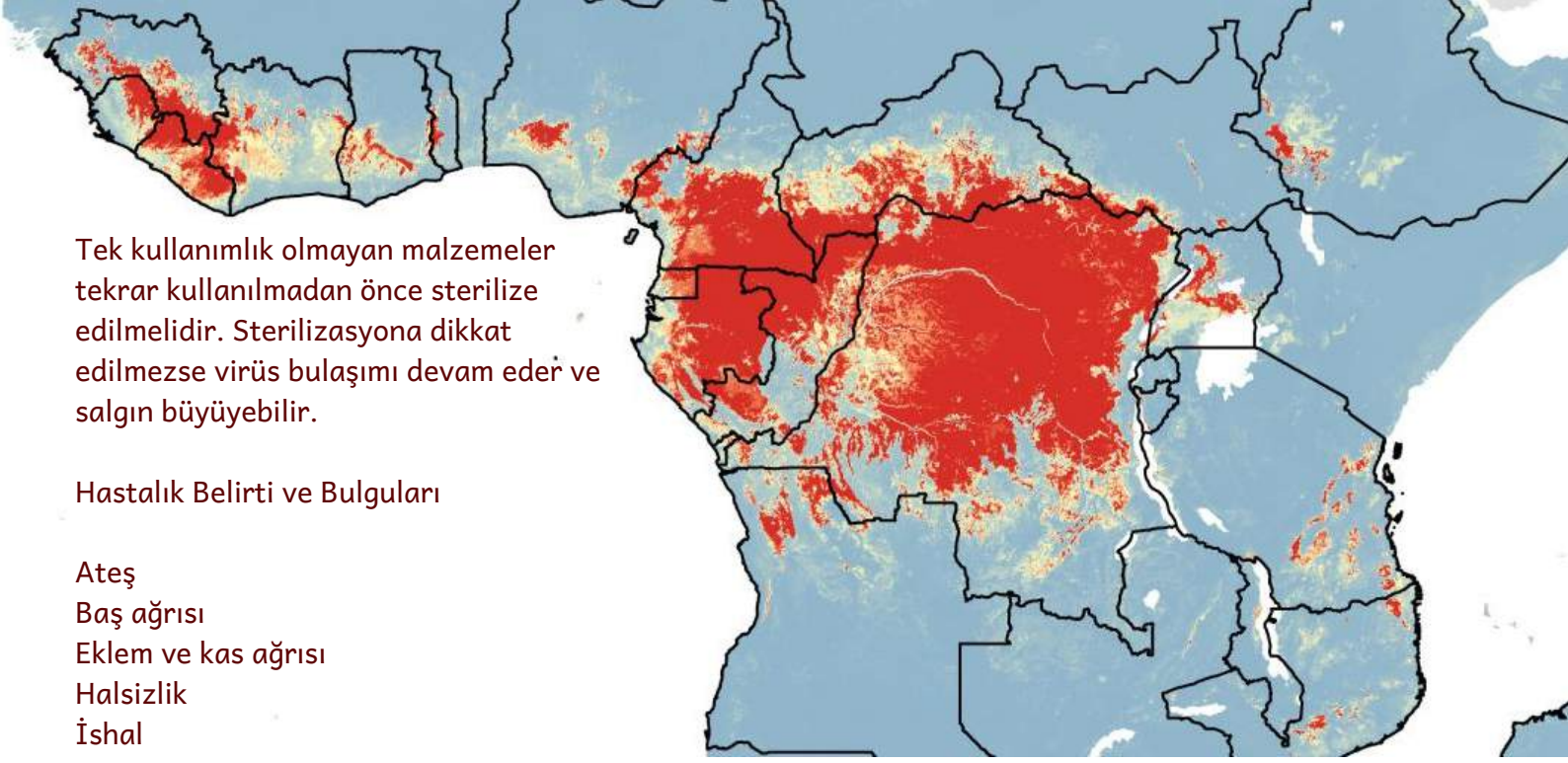
Bunlar:Enfekte bir kişinin kanı ya da salgılarıyla (ter, tükürük, sperm, idrar, dışkı ve kusmuk) doğrudan temas. Enfekte salgılarla kontamine olmuş objelerle temas.Defin işlemleri sırasında cenazeye doğrudan temas edilmesi de hastalığın yayılmasında etkindir.

Enfekte canlı ya da vahşi hayvanlar veya bunların çığ ya da az pişirilmiş etleriyle temas etmekle bulaşır.İyileşen erkek hastaların spermleri yoluyla hastalığı 7 haftaya kadar bulaştırması mümkündür.

Ebola Kanamalı Ateşi'ne yol açan virüsler, genellikle hasta bakımıyla uğraşırken enfekte salgılarla teması olan aileler ve arkadaşlar aracılığıyla yayılmaktadır.Ebola Kanamalı Ateşi salgınlarında hastalık sağlık tesislerinde hızla yayılabilir (klinikler, hastaneler v.b.).

Maske, elbise ve eldiven gibi uygun koruyucu ekipman giymeyen personelin bulunduğu sağlık tesislerinde virüse maruziyet riski yüksektir.Enjektör ve ekipmanların uygun bir şekilde temizlenmesi ve imha edilmesi önemlidir.

Tek kullanımlık olmayan malzemeler tekrar kullanılmadan önce sterilize edilmelidir. Sterilizasyona dikkat edilmezse virüs bulaşımı devam eder ve salgın büyüyebilir.

Hastalık Belirti ve Bulguları

Ateş
Baş ağrısı
Eklem ve kas ağrısı
Halsizlik
İshal
Kusma
Mide ağrısı
İştahsızlık

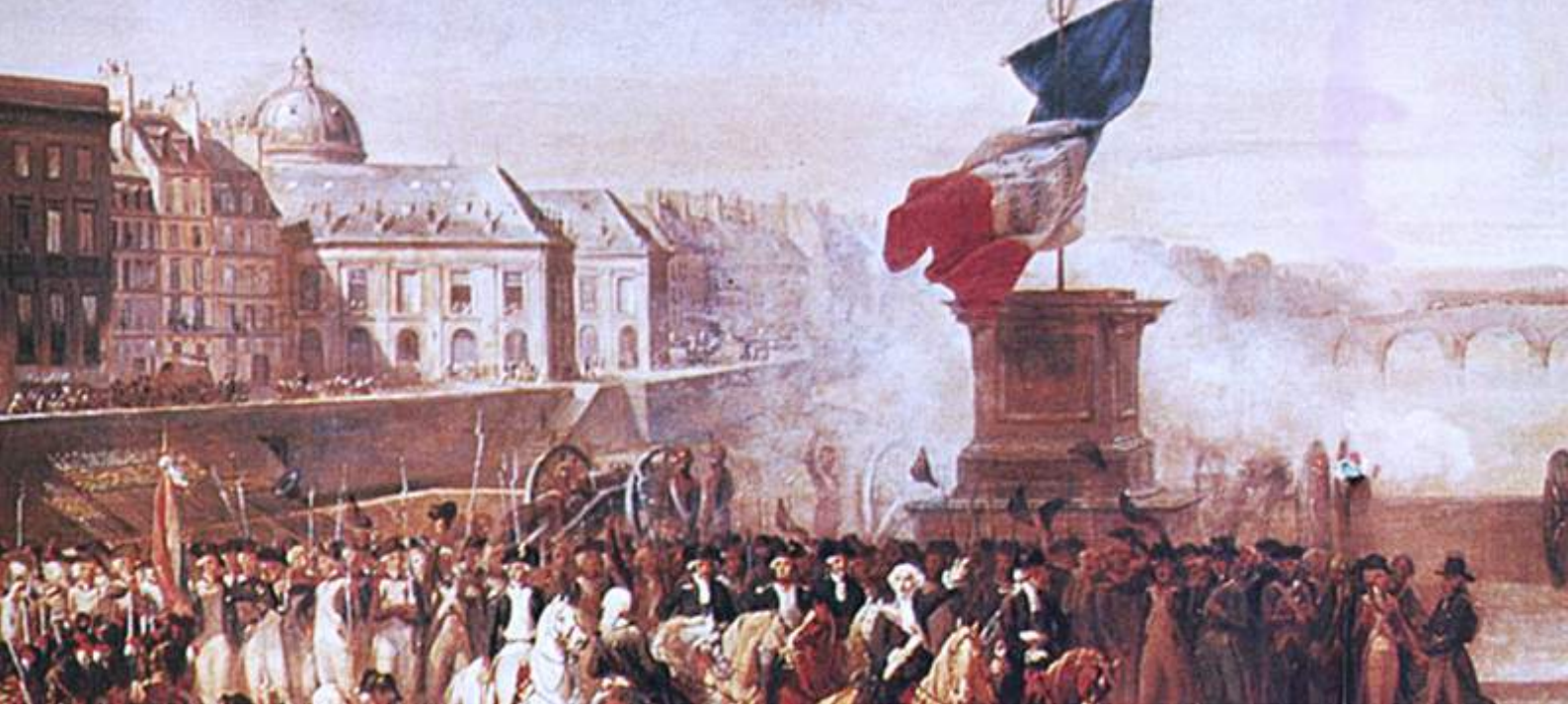
Afrika'da teyit edilmiş vakalar şu ülkelerden bildirilmiştir:

Liberya
Sierra Leone
Gine
Nijerya
Demokratik Kongo Cumhuriyeti (DRC)
Gabon
Güney Sudan
Fildişi Sahilleri
Uganda
Kongo Cumhuriyeti (ROC)
Güney Afrika (importe olmuş)
Mali

Ebola Hemorajik Ateşi'nden korunma konusunda birçok zorluklar vardır. Ebola Hemorajik Ateşi ile insanların tam olarak nasıl enfekte oldukları bilinmediğinden az sayıda temel korunma tedbiri vardır.

Fransız Devrimi

Bir çağ başlatan Fransız İhtilali nedir, neden olmuştur?

Fransız İhtilali, Fransa'daki mutlak monarşinin yıkılarak yerine Cumhuriyetin kurulması ve Katolik Kilisesinin reforma zorlanmasıdır. Sosyal bir akım olarak başlayan Fransız ihtilali, Avrupa ve Batı dünyasında benimsenmiş ve tarihin dönüm noktası olmuştur.

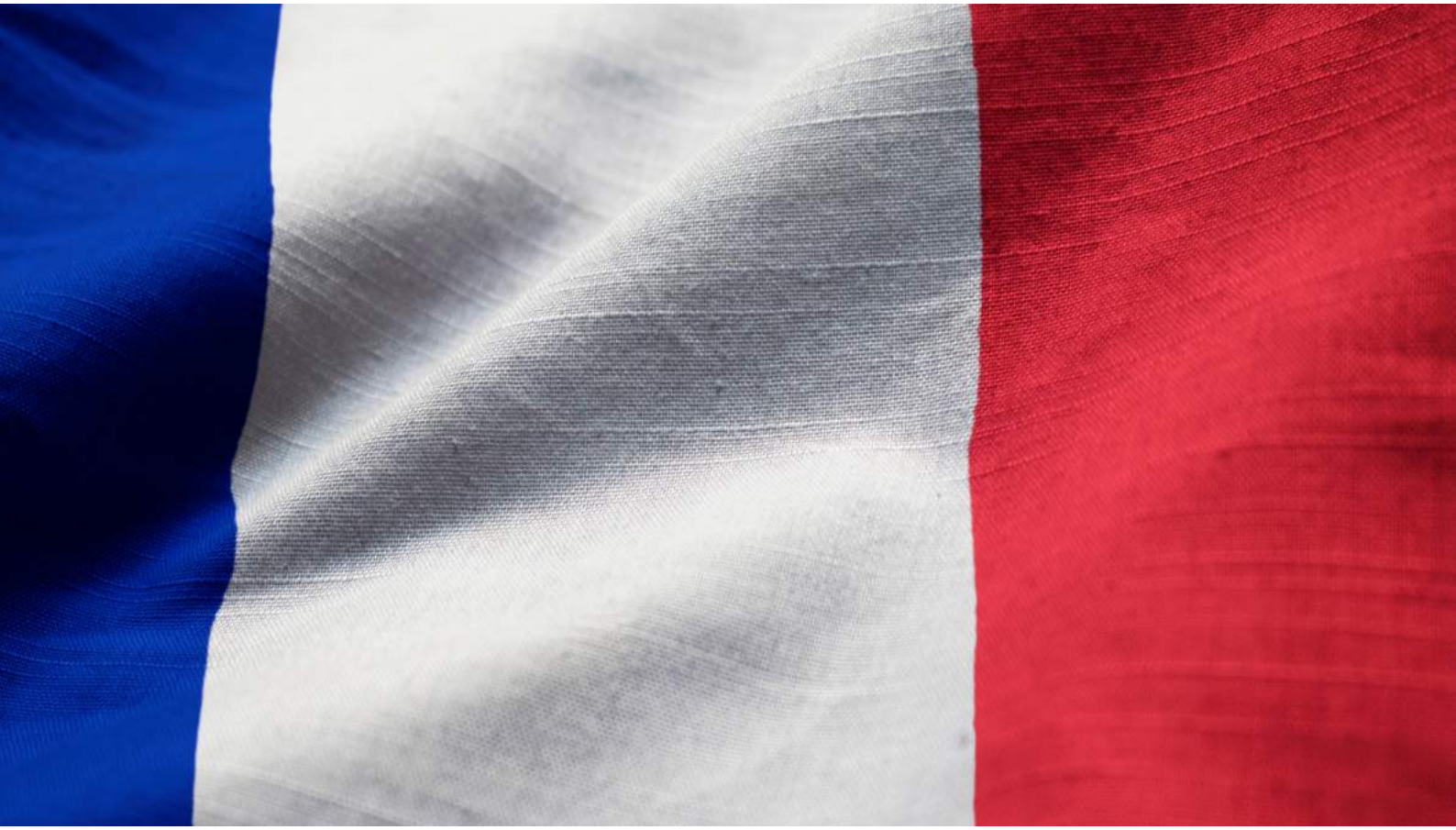
Fransız halkı bilinçlenerek Kral'ın emirlerine karşı çıkmış ve yönetimde söz almak istemişlerdir. Kitap okuma alışkanlığı kazanan ülke, çocuklarını üniversiteye göndererek onlara güzel bir gelecek kurmak için çalışmış ve bununla birlikte Fransız toplumu büyük bir adım atmışlardır.

Bilinçlenen toplumla birlikte halk, bağımsız yayın organlarından beslenerek giderek daha da eleştirel olmuş ve toplumun talepleri giderek olgunlaşmıştır.

Fransız İhtilalinin özgürlükçü ve eşitlikçi düşünce tarzına karşı öncelikle kendi statüsünü korumaya çalışan Kral'ın bu tavrı, her ne kadar ekonomik olarak güçlü olmalarına rağmen soylu sınıfına yükselemeyen burjuvaları da bu akımı desteklemeye itmiştir.

Öte yandan Kral'ın istekleri ve her geçen gün artan vergi yükü altında ezilen halkın Cumhuriyete olan ilgisi artırmış ve bu durum halkta bir ihtilal düşüncesi oluşturmuştur.

Özellikle merkezi yönetimin sorunları baskıcı bir yöntemle bastırması üzerine Burjuva, İngiltere'nin parlamenter mutlak monarşi tarzını benimsemek istemiştir. Fakat halkın bu istekleri Kral tarafından ret edilmiş ve toplum kanlı bir devrime sürüklenmiştir.

Aydınlanma düşünceleri ile birlikte Descartes, aklın ve özgür düşüncenin varlığına atıfta bulunmuş, Montesquieu ise halkın yönetimde vekiller aracılığıyla temsil edilmesi ve güçler ayrılığı fikrinin benimsendiği bir yönetime geçilmesi fikrini topluma aşılamaaya çalışmıştır.

Fransız düşünürler İngiliz İnsan Hakları Bildirgesindeki düşüncenin fikir babası olan “John Locke” in fikirlerini benimsemiş ve Amerikan Bağımsızlık Bildirgesinde yer alan demokratik haklar ile liberal ekonomi fikirlerini içselleştirerek Kral’ın hakimiyetine baş kaldırmışlardır.

1789 yılında toplanan Parlamento; soylular, din adamları ve halktan kurulan üç kamaradan oluşmaktaydı. Fransa’da dış ticarete aktif olarak rol alan Burjuvalar kazandıkları ekonomik güçlerini bir siyasi başarı ile taçlandırarak Parlamento’da daha aktif görev yapmak istiyorlardı.

Parlamentonun toplanmasıyla mutlak monarşi olan yönetimde yetkilerin sınırlandırılması gerektiğini düşünen Burjuvalar, iç gümrük uygulamasını kaldırılarak iç ticaretin serbestleştirilmesi ve halkın yönetimde daha çok söz sahibi olması gerektiği fikrini savunmuşlardır.

Talepleri Kral Louis tarafından kabul edilmeyen orta sınıf ve halktan oluşan grup Krallık baskısının merkezi olarak gördükleri Bastille Hapishanesine saldırarak hapishaneyi ele geçirmiş ve mahkumları serbest bırakmışlardır. Fransız ihtilalinde çok farklı kesimler bulunmuştur.

Bastille baskınından sonra 1791 yılında ihtilalci gruplar toplanarak bir kurucu meclis atamış, İnsan ve Yurttaş Hakları bildirisi yayınlamışlardır. Kralın da boyun eğmek zorunda kaldığı bu kurucu meclise; kanunları hazırlamak, bütçenin güvenilirliğini onaylamak ve hükümetin çalışmalarını kontrol etme yetkisi verilmiştir.

İnsan ve Yurttaş Hakları bildirisinin yürürlüğe konmasından sonra kurucu meclis yürütme erkini kullanarak Fransa'daki Feodalite kurumlarını yıkmıştır. Önceki baskılarından dolayı halkın tepkisini çeken soylular ihtilalle birlikte halk yığınlarının karşısında duramamış ve topraklarını bırakarak Avrupa'nın farklı ülkelerine kaçmak zorunda kalmışlardır. Feodal sınırlamalardan kurtulan Fransa'nın büyük bir ekonomik atılım gerçekleştireceği ve bu ekonomik olanakların da Fransa askeri gücünü kolaylıkla besleyebileceği Avrupalı devletler tarafından öngörmüştür. Öte yandan Fransa'da meydana gelen bu özgürlükçü ve eşitlikçi düşünce yapısı zamanla bütün monarşilerin yıkılmasına neden olmuş ve Fransız Devrimi zamanla bütün Dünya'yı etkisi altına almıştır.

Fransız İhtilaliyle yıkılmaz sanılan hatta egemenlik hakkını Tanrıdan aldıklarına inanılan mutlak Krallıkların yıkılabileceği görülmüştür. Fransız Devrimi'nin özgürlükçü ve eşitliği savunan düşünce yapısı Kıta Avrupa'sına ve diğer devletlere yayılmaya başlamıştır. Egemenliğin kayıtsız şartsız millete ait olduğu kabul edilmiş, eşitlik, özgürlük ve adalet fikirleri benimsenmeye başlanmıştır. Fransız İhtilaliyle başlayan Milliyetçilik İlkesi siyasi bir nitelik kazanarak çok uluslu devletlerin sonu olmaya başlamıştır.

Fransız İhtilali'nden sonra dağınık halde bulunan milletler birlikler kurmaya çalışmışlar ve ihtilalin getirdiği düşünce yapısı evrensel noktalara ulaşarak Yeniçağ kapanmış ve Yakınçağ başlamıştır. Yayımlanan İnsan ve Yurttaş Hakları Bildirisi dünya çapında benimsenmiştir.

Kızılçam

Ağaçların yandığı, kesildiği bugünlerde ülkemizde de bolca bulunan kızılçam nedir, nerelerde bulunur?

Orman ağaçları türlerinden iğne yapraklı ağaçlar grubundan olan Kızılçam ağacı, ülkemizde bulunan 5 çam ağacı cinsinden biridir. Yaygın yetiştirme alanıyla ve yüksek boyuyla diğer çam ağaçlarından ayrılan Kızılçam, Akdeniz Bölgesi ağaçlarındandır.

Türkiye’de sarıçam, karaçam, Halep çamı, kızılçam ve fıstık çamı olmak üzere beş çam cinsi vardır.Dünyada Türk Çamı olarak da bilinen, çamgiller ailesinden Kızılçam ağacı, yoğunluk olarak Akdeniz Bölgesi’nde görülür.

Doğu Akdeniz’de, Kızılçam ağacının 20-25 metreye kadar uzadığını görmek mümkündür.Akdeniz ağaç türlerinin en yüksek ağaçlarından Kızılçam sıcaklığa ve kuraklığa dayanıklıdır. Farklı toprak cinslerinde hızlı büyüme özelliğine sahiptir.

Deniz seviyesinden 1300– 1650 m yüksekliğe kadar yayılım göstermektedir.Kızılçam yaprağı: İğne yaprakları 10–16 cm uzunluğuna sahiptir. Yaprakları, kalın ve serttir. Koyu yeşil renklidir. Yeni çıkan sürgünleri kızıl ve kalındır.

Yaygın olan kızılçam yaprağı türü yoğun iğne yapraklıdır. Dipten çok dallı ve yuvarlak tepeli, uzun iğne yapraklı ve piramidal tepesi olan kızılçam yaprağı tipleridir.

Kızılçam kozalağı: Parlak açık kahverengidir ve 6–11 cm uzunluğundadır. Çok kısa saplıdır. Kızılçam kozalağı bir tane ise sürgünlere dikey oturur ya da birden fazla ise sürgünü çevreleyerek yerleşir. Kızılçam fidanı: Kızılçam fidanı fiyatları 9 – 11 TL arasında değişmektedir.

Kızılçam kereste odunu olarak ihraç edilir. Türkiye’de özellikle ambalaj sanayinde ve inşaat sektöründe kullanılmaktadır.Türkiye’de yaklaşık olarak 3.729.866 hektar kızılçam ormanı vardır.

Akdeniz, Ege ve Marmara Bölgeleri, Karadeniz sahilleri, Sinop Çam gölü yöresinde, Kızılırmak, Yeşilirmak, Sakarya ırmaklarının vadileriyle İç Anadolu içlerine doğru yayılış gösterir.

Ankara-Beyşehir, Eskişehir-Sarıcakaya, Tokat-Turhal, Amasya-Göynücek ve Amasya-Aydınca gibi şehirlerde Kızılçam ağacı bulunur. Girit ve Kıbrıs adaları ile Ege adalarında Kızılçam bulunmaktadır.

Mimar Sinan

Tarihimizin önemli eserlerini bırakan Mimar Sinan kimdir?

Mimar Sinan, Osmanlı Padişahlarından olan 2. Selim, 1. Süleyman ve 3. Murad dönemlerinde baş mimar olarak görev yapan, yaptığı eserleriyle Dünya tarihine adını yazdıran kişidir.

29 Mayıs 1489 tarihinde Kayseri'nin Ağırnas köyünde doğdu. Asker yetiştiren Acemi Oğlanlar Ocağı'na 22 yaşında alındı. Burada yapı işlerinde görev aldı. Ayrıca bu dönemde dönemi en önde gelen mimarlarının yanında çalışma fırsatını yakaladı.

Koca Sinan Osmanlı padişahlarından I. Süleyman, II. Selim ve III. Murat dönemlerinde baş mimar olarak görev yapmıştır. Yaptığı eserleriyle dünya tarihine adını yazdırmıştır. 22 yaşında asker olmak için Acemi Oğlanlar Ocağı'na alınmış, daha sonra Yeniçeri Ocağı'na katılmıştır.

1526 yılında, yayabaşı olarak çıktığı Mohaç seferinden sonra, cephane sorumlusu görevi verilen Mimar Sinan, 1529'da Viyana, 1529-1532 arasında Almanya, 1532-1535 arasında da Irak'a düzenlenen, Bağdat ve Tebriz seferlerine katıldı.

Bağdat seferinde, Van Gölü'nün üstünden geçecek üç geminin yapımını başarıyla tamamlaması, Sinan'a haseki ünvanını kazandırdı. Bu rütbeyle, Korfu, Pulya ve Moldavya seferlerine katıldı.

1538'de Karaboğdan Seferinde ordunun Prut Nehri'ni geçmesi için köprü gerekmiş bataklık yerde günlerce çalışılmasına rağmen köprü kurulamamış, görev Damat Çelebi Lütü Paşa'nın emriyle Mimar Sinan'a verilmiştir. Kısa sürede bu köprüyü yaparak ünlenmiştir.

Çaldıran Savaşı ve Mısır Seferlerinden sonra Yeniçeri Ocağı'na alındı. Mimar Sinan, Kanuni döneminde, 1521'de katıldığı Belgrad, 1522'deki Rodos seferlerinden sonra subaylığa yükseldi. Hayatı boyunca toplamda 375 eser bırakmıştır.

Bunlardan Edirne'de yaptığı Selimiye Camisi Dünya Kültür Mirası listesinde. 17 Temmuz 1588 tarihinde İstanbul'da vefat etmiştir. Türbesi, Süleymaniye Külliyesi'ndeki, Haliç duvarının önündedir.

Selimiye Camii

1539'da, Mimar Acem Ali'nin vefatı üzerine onun yerine Saray Başmimarı olmuştur. Daha sonra ordunun yapı ihtiyacını karşılamak için çeşitli görevler üstlenen Mimar Sinan, sefere gittiği yerlerde gözlemlediği farklı mimari tekniklerle kendisini geliştirdi.

Osmanlı'nın en güçlü döneminde yaşayan Sinan, Kanuni Sultan Süleyman, II. Selim ve III. Murat olmak üzere, üç padişaha mimarbaşı olarak hizmet etmiştir.

17 Temmuz 1588 yılında İstanbul'da ölmüştür. Arkasında yüzlerce değerli mimari eser bırakan Mimar Sinan'ın beyaz taşlı, sade bir yapı olan türbesi, Süleymaniye Külliyesi'ndeki, Haliç duvarının önündedir.

81 camii, 51 mescit, 55 medrese, 26 darül-kurra, 17 türbe, 17 imarethane, 3 darüşşifa (hastane), 5 su yolu, 8 köprü, 20 kervansaray, 36 saray, 8 mahzen ve 48 hamam olmak üzere 375 eser inşa etmiştir. Edirne'de yaptığı Selimiye Camisi Dünya Kültür Mirası listesindedir.

Süleymaniye Camii

Marshall Yardımı

Ülkemizin üretim eksikliğine katkı sağlayan Marshall Yardımı nedir, neden yapılmıştır?

Marshall Planı İkinci Dünya Savaşı sonrasında güçsüz düşen Avrupalı devletlere yardım etmek amacıyla ABD tarafından hazırlanan bir ekonomik kalkınma planıdır. Dönemin ABD Dışişleri Bakanı George Marshall tarafından ortaya atıldığı için Marshall Planı olarak adlandırılmaktadır.

İkinci Dünya Savaşı sonrası Avrupa ülkeleri askeri ve ekonomik olarak kötü durumdadır. Savaştan galip çıkan Sovyetler Birliği ise güçlenmiştir ve Avrupalı devletlerin kötü durumda olmasını fırsat bilerek komünizm propagandalarını arttırmıştır.

Artan Sovyet baskısını gören ABD, Avrupalı devletlerin Sovyetlerin eksenine girmesinden endişe ederek, Avrupalı devletlerin kalkınmasını sağlamak amacıyla bir plan hazırladı.

5 Haziran 1947 günü Harvard üniversitesinde konuşma yapan ABD Dışişleri Bakanı George Marshall, konuşmasında bu plandan bahsetti. Marshall'ın planına göre Avrupalı devletler aralarında ekonomik iş birliği yaparak birbirlerini tamamlamalılardır.

Yetersiz oldukları yerlerde ise ABD yardımında bulunacaktır. İlk olarak 1947'nin Haziran ayında yapılan konferansta görüşülen Avrupa Telafi Programına, programı sabote etmek amacıyla Sovyetler Birliği de katılmıştır.

11 ve 13 Temmuz tarihleri arasında Sovyetler Birliğinin katılmadığı konferansta yeniden görüşülen ve günümüzde Marshall Planı olarak adlandırılan program kabul edilmiştir. Marshall Planı 11 Eylül 1947 yılında ABD kongresi tarafından onaylanmıştır.

Görüşölüp onaylanan Marshall Planı,1948 yılı ile 1951 yılı arasında yürürlüğe konulmuştur ve bu yardım paketinden içlerinde Türkiye'nin de bulunduğu 16 ülke yararlanmıştır.

Türkiye'nin Marshall Planı'ndan yardım alması, Türk ekonomisinin bağımlılığının başladığı yer olarak kabul edilir. Amerika, Avrupalı devletlere yardım etmek amacıyla Ekonomik İşbirliği Örgütü'nü kurdu ve Türkiye'yi bu örgütün dışında bıraktı.

Bunun nedeni ise Türkiye'nin 2. Dünya Savaşı'na girmemiş olduğu için savaştan zarar görmediğı ve Türk ekonomisinin kendi kendine yetebilir düzeyde olmasıydı. Ancak dönemin Türkiye Cumhuriyeti hükümeti böyle düşünmemekteydi.

Konferans sırasında Türk hükümetinin 165 milyon dolar tutarındaki yardım talebi reddedilmişti. Bunun üzerine Türk hükümeti yardım için doğrudan Amerikan hükümetine başvurunca sonunda Türkiye'nin yardım almasına karar verildi.

Türkiye Marshall Planı çerçevesinde 126 milyon dolar civarında dolaylı yardım, Amerika'dan 62 milyon dolar civarında hibe ve 72 milyon civarında ise borç almıştır. Alınan yardımlar ilk başlarda askeri nitelikte olmaktaydı.

Ardından alınan krediler ve yardımlar ekonomik boyuta ulaşınca Türkiye'nin ekonomisinde büyüme göstermiştir. Türkiye'nin Marshall Planı çerçevesinde aldığı borçlar genellikle ithal makineler almakta kullanılmaktaydı.

Ülkede bulunan traktör sayısı bir anda artınca işlenen tarım alanları da artmış, beraberinde çiftçilerin kazançlarının da yükseltmişti. Bu dönemlerde Türk ekonomisi %11 dolaylarında büyüme göstermişti. Aynı zamanda yeni yollar yapıldı ve demiryolu inşaları durduruldu.

Yeni yolların yapılması ve demiryollarının durdurulmasıyla kamu taşımacılığı, özel mülkiyet taşımacılığına evrildi. Marshall Planının yardımları ilk başta çok yararlı bulunmuştur ama durumun öyle olmadığı daha sonralarda anlaşılmaktadır.

Yardım kapsamında Amerika, Türkiye'ye uçaklar verince "Nasıl da Amerika uçak veriyor" denilerek uçak üretim fabrikalarında uçaklar üretilenmemiştir. Yardımlar kapsamında kara yollarının büyütülmesiyle demir yolları durdurulmuştur.

Amerika'da üretim fazlası buğdaylar Türkiye'ye yardım kapsamında getirilerek, depolar doldurulmuş Türk üreticisinin buğdayları ellerinde kalmış ve ilk başlarda artış gösteren tarım alanında düşüşler yaşanmaya başlamıştır.

Tarım alanında kullanılan makineler tarımdaki işsizliği arttırmış ve kentlere göçler artmıştır. Buda çarpık kentleşmeyi getirmiş ve kentlerdeki yoksulluğu arttırmıştır.

Yine yardımlar kapsamında çocuklarımıza çocuk bezleri ve ne olduğu belli olmayan süt tozları verilerek çocukların sağlıkları tehlikeye atılmıştır. Amerikan askerleri tarafından kullanılmış silahlar Türk askerlerine, Türk hükümeti tarafından çekilen kredi karşılığı satılmıştır.

Asıl amacı ülkelerin kalkınmasına yardım etmek olan plan, Türkiye'de halkı üretimden uzaklaştırıp tembelliğe alıştıran ve kendilerine bağlayan bir plan olarak işlem görmüştür. Marshall Planı ile Amerikan eksenine giren Türkiye, hala o pozisyonundan çıkamamıştır.

Pavlov'un Köpeği

Psikolojideki klasik şartlandırmanın en güzel örneği olan Pavlov'un Köpeği deneyi nedir?

Ivan Pavlov bir Rus fizyolog ve kimyacıdır. Onun adını, tarihe geçen deneylerinden biri olan ve fizyolojik psikoloji alanında incelenen "Pavlovun Köpeği" deneyidir.

Aslen Pavlov, bu deneye başlarken hedefi tamamen farklıydı; kendisi yalnızca köpeklerin sindirim sistemi üzerine çalışmalar yapmaktaydı. Fakat bu çalışmaları beklenmedik bir şekilde yön değiştirdi ve bugün davranışçı yaklaşım ilkesinin temellerini oluşturan bir deney haline geldi.

Pavlov çalışmalarına başladığı sırada bir kimyager olarak köpek salgı bezlerini, sindirim sistemini ve bunlar arasındaki ilişkiyi inceliyordu. Araştırmaları sonucunda ulaştığı ilk bulgu, midedeki sindirimin başlamasından önce ağızdaki tükürük bezlerinin çalışması gerektiği idi.

Ona göre; otonom sinir sistemi midede başlayan sindirimle ağızda başlayan sindirimi ilişkilendirmişti. Ulaştığı ilk bulgulardan memnun olan Pavlov, bundan sonra çeşitli uyarıcıların sindirim sistemi üzerindeki etkisini görmek istedi.

Başlangıçta yalnızca köpeğine biftek veren Pavlov, ardından köpeğe yemek verirken aynı anda bir zil çalmaya başladı. Zil uyarısından önce yalnızca yemeği görünce salya akıtan köpek, bir süre sonra yalnızca zil çalındığında da yemeği görmeksizin salya akıtmaya başladı.

Deney sonucunda Pavlov, hem klasik koşullanma kavramını keşfetti; hem de şartlı refleks sırasında yanlış uyarıcılar vermeye devam ederseniz bu refleksin kaybolacağını bulmuş oldu.

1903 yılında bu çalışmasını bilim dünyasına arz eden Pavlov, bundan bir sene sonra Nobel Tıp Ödülü kazandı. Ancak ödülü kazanma hikayesi de oldukça ilgi çekiciydi çünkü Pavlov'a verilen ödöl şartlı reflesi bulduğu için değil sindirim sistemi üzerine yaptığı çalışma için verilmişti.

Yıllar ilerledikçe bilim de diğer her şey gibi ilerleme kaydetti ve Pavlov'un aslında ne kadar büyük bir buluşa imza attığı ortaya çıktı. Neticesinde deney, "Pavlov'un Köpeği" olarak adlandırıldı ve fizyolojik psikolojinin temellerinden sayıldı.

Mikrodalga Fırın

Hemen hemen tüm evlerde olan kimine göre kansere davetiye çıkaran mikrodalga fırın nedir?

Elektromanyetik dalgalar ile yiyecekleri pişiren fırınlara mikrodalga fırın denir. Fırınlarda kullanılan mikrodalga 2450 $\pm$ 50 Mhz arasındadır. Bir maddenin mikrodalga ile iyonize olması maddenin (+) ve (-) iyonlara ayrılıp tahrip olmasıdır.

Bir maddenin polarize olması ise maddenin yapısını oluşturan moleküllerin belli oranda (+) ve (-) kutuplara ayrılmaları demektir. Polarizasyonda sadece bir elektrik veya manyetik yük teşekkül eder. Yani moleküller titreşir, tahrip olmazlar.

Yaklaşık 600 Thz ve üzerindeki frekanslar maddeleri iyonize eder. Daha düşük frekanslardaki ışık ve mikrodalgalar ise maddelerde polarizasyona sebep olarak molekül hareketinin artmasına ve ısı enerjisinin açığa çıkmasına yol açar. Açığa çıkan bu ısı yiyecekleri pişirir.

İkinci Dünya Savaşı başladığında Percy Spencer isimli bir mühendis dünyanın önde gelen radar tüpü tasarımcılarından biri haline gelmişti ve ABD Savunma Bakanlığı'na teçhizat üreten Raytheon firmasında güç tüpü bölüm şefi olmuştu.

Müttefik ordularının Manhattan Projesi'nden sonra en yüksek ikinci önceliği haline gelen savaş radarı donanımının geliştirilmesiyle ilgili yoğun bir çalışma içerisindeydi. Spencer, mikrodalga sinyallerini geliştirme çalışmalarının başındaydı.

Spencer, bir gün aktif bir radar ünitesinin önünde dururken laboratuvar önlüğünün cebindeki çikolatanın yumuşayıp eridiğini fark etti. Bu ilk kez olmuyordu ama araştırmaya doğal bir eğilimi olan Spencer bu olayın ardındaki nedenleri sorgulayan ilk kişi oldu. Zira ortam sıcaklığında bir yükselme tespit etmemişti. İlk olarak radar aygıtının önüne bir tabak dolusu mısır tanesi yerleştirdi ve tanelerin bir dakika sonra patlayıp etrafına saçılmasını hayretle izledi. Ardından, bir çaydanlığın içindeki yumurta da dahil olmak üzere diğer yiyeceklerle deneyler yaptı. Yumurtanın, olup biteni yakından görmek için orada bulunan bir meslektaşının yüzüne aniden patlaması onun için mutlaka çok sıra dışı bir deneyim olmuştur.

Percy Spencer daha sonra yüksek yoğunluklu bir elektromanyetik alan jeneratörünü kapalı bir metal kutuya yerleştirerek dünyanın ilk mikrodalga fırınına üretti. Böylece daha güvenli ve daha kontrollü deneyler yapmak mümkün hale geldi. Spencer'in ekibi mikrodalganın çeşitli yiyecekler üzerindeki etkilerini gözlemlerken bir yandan da ısı düzeylerini ve pişme sürelerini takip ediyordu. Spencer, 8 Ekim 1975'te Radarange adı verilen mikrodalga fırını için patent aldı. İlk Radarange fırınlar 1,67 metre yüksekliğinde ve yarım ton ağırlığındaydı. Bu yüzden yalnızca kısa sürede büyük miktarlarda yiyecek pişirmeye ihtiyaç duyulan yerlerde kullanılabiliyordu. Daha da kötüsü, maliyeti 3000 dolara yakındı ve demiryolu şirketleri, gemi yapımcıları ve ucuz yiyecek satan büyük restoranlar tarafından satın alınıyordu. Bunlar arasında en başarılı olanı, Ocak 1947'de New York Central Station'da kurulan ve Speedy Weenie sosis otomatıydı. Fakat yemek eleştirmenleri çok geçmeden aygıttan çıkan kızarmış patateslerin çıtır kıvamda olmadığına ve etlerin karardığına dikkat çekti. Hatta bazı durumlarda yiyecekler hiç pişmemiş gibi görünüyordu. Bununla birlikte, mikrodalgaya en büyük darbe, Raytheon'un Yönetim Kurulu Başkanı Charles Adams'ın özel aşçısından geldi. Aşçı, Adams'a yemekleri Radarange'de pişirme konusunda ısrar ederse istifa edeceğini söylemişti.

Yemek severler ve şef aşçılar tarafından kesin bir fiyasko olarak görülen mikrodalga, 1967'de bir ev mutfığı modeline kavuştu ve satış fiyatı 495 dolara düştü. Yine de Percy Spencer'in rastlantısal icadının makul fiyatlara inmesi ve her mutfağın vazgeçilmez bir parçası haline gelmesi on beş yıl daha aldı. O çok önemli biricik çikolata sayesinde, bugün Batı dünyasında evlerin yüzde 90'ından fazlasının mutfağında en az bir mikrodalga fırın bulunuyor.

Panda

Dünyanın en sevimli hayvan türlerinden biri olan Panda nedir?

PANDA; Küçük-ayıgiller (Procyonidae). Büyük panda Tibet ve Batı Çin’de küçük panda ise Himalayalarda yaşar. Çoğunlukla bambu kamışının filizleriyle beslenen, sık ve yumuşak tüylü, sevimli memeli hayvanlardır.

Büyükpanda ayıya, küçük panda kediye benzer. Büyük veya dev panda (Ailuropoda melanoleuca)ve küçük panda (Ailurus fulgens) olmak üzere iki türü mevcuttur. Hindistan ve Çin’in bambu koruluklarında yaşayan memeli hayvanlardan iki türün ortak adıdır.

Büyük pandanın vücut yapısı ayıyı andırdığından “bambu ayısı” olarak da anılır. Küçük panda ise daha çok kediye benzediğinden “kedi pandası” olarak bilinir. Büyük panda veya dev panda, bugünkü memeli hayvanların en ilginçlerinden ve sevilenlerindendir.

Tibet ve Batı Çin’in kar ve sisle örtülü yüksek kesimlerindeki bambu ve Alp Gölü koruluklarında yaşar. Aylara çok benzer. Uzunluğu 1-1,6 metre, ağırlığı 75-180 kg dolaylarındadır. Sık tüylü postunun rengi, kısmen beyaz veya kremdir.

Kısa ve kalın bir kuyruğu vardır. Bacaklarında, omuzlarında, kulaklarında ve göz çevresinde siyah renkler hâkimdir. Ağaçlardan çok, yerde gezinir.Genellikle yeni filizlenmiş bambu kamışı yer. Önceleri pandanın sadece bambu yiyerek yaşadığı sanılıyordu.

Aslında uzun süre bambusuz yaşayabilir. Bambunun bulunmadığı şartlarda sulu bitkilerle beslenir. Bazen de böcek ve kuş yumurtaları yerler. Kapalı tutuluyorsa pişmiş et bile yer. Yemini oturarak ve ön ayaklarıyla tutarak yer.8- Yerken dikkati çekecek şekilde ön ayağının baş parmağı ile besini kavrar. Gerçekte ise bu onun altıncı parmağıdır. Baş parmak görünüşünde ve hareketliliğindedir. Bununla besinlerini koparır. Böyle altı parmağı olan tek memeli hayvandır.

Bu parmak el ayası kemiğinin uzantısıdır. Öğütücü dişleri yassı ve geniştir. Çene kasları, sert yiyeceklerin çiğnenerek lapa hâline gelmesini sağlayacak şekilde kuvvetlidir.10- Bitkisel gıdâsı çok az protein ihtivâ ettiğinden yeterli besin almak için günde 12 saat beslenmek mecburiyetindedir. Yavaş ve salınarak hareket ederler. Kemikleri kırabilecek derecede güçlü dişleri onun savunma silahıdır.

Kürkünün çevreye uyum sağlayan renkleri de gizlenmesini kolaylaştırır. Dev panda, üreme devresinin dışında yalnız dolaşır. Genellikle nisan, mayıs aylarında eşleşir. 120-140 gün kadar sonra dişi iki yavru doğurur. Her yavru takriben 140 gr gelir. Bu ağırlık yetişkin panda ağırlığının sekiz yüzde biridir.Küçük panda veya kedi pandası, Himalayaların 2300-4000 m yüksekliklerinde sık bambu kamışı koruluklarında yaşar. Dev pandadan daha geniş bir alana yayılmış olup Himalayalar'dan Nepal'e kadar uzanan bölgelerde rastlanır.

Çin'de "ateş tilkisi" olarak anılır. Yumuşak, parlak, sık ve uzun tüylükestâne kırmızısı kürkü vardır. 60 cm uzunluğundaki kuyruğu, bol tüylü, mat portakal ve altın sarısı halkalarla süslüdür. Yüzü açık kahverengidir.

Geniş ve tüylü tabanları ve yarı kıvrık pençeleriyle sert hava şartlarına iyi uyum sağlar. Ağaçlara tırmanabilir, buz tutmuş kayalara tutunabilir. Ağırlığı 3-5 kg, kuyruğu ile berâber uzunluğu 80-112 cm'dir. Gececi bir hayvandır.Gündüzleri kıvrılarak bir ağaç dalının çatasında veya bir dal uzantısında yatar. Akşamları yiyecek için ağaçtan inerek bambu korularına gider. Genç filizleri, meyveleri ve rastladığı zaman küçük hayvan, böcek ve kuş yumurtalarını yer. Yeme şekli bambu ayısı gibi olup oturarak yer.

Dişi 130 günlük gebelik devresinden sonra, bir ağaç kovuğunda veya bir kayanın girintisinde 1-2 yavru doğurur. Yavrular bir gebelik devresinden sonra, ay boyunca göremediğinden anneleri onları yalnız bırakmaz. Uysal bir hayvandır. Yalnız kendini savunmak için saldırabilir.

Singapur

Ticaret merkezlerinden biri ve bir liman kenti olmasıyla dikkat çeken Singapur nedir?

Singapur ya da Singapur Cumhuriyeti, Malay Yarımadası'nın güney ucunda, ekvatorun 137 kilometre kuzeyinde yer alan bir ada ülkesidir. Kuzeyde Malezya'nın Johor eyaleti, güneyde ise Endonezya'nın Riau Adaları ile çevrili, dünyanın az sayıdaki şehir devletlerinden biridir.

Singapur'un tarihi 11. yüzyıla dayanmaktadır. 14. yüzyılda Srivijayan Prens Parameswara'nın egemenliği altındayken adanın önemi arttı. 1613 yılında Acehnese akıncıları tarafından yıkılana dek önemli bir liman kenti haline gelmişti.

İngiliz Sir Thomas Stamford Raffles'in 1819 yılında İngiliz limanı kurmasıyla Singapur'un modern tarihi başladı. İngiliz sömürgesi altında Hindistan-Çin ticaret merkezi ve Güney Asya antrepo ticaret merkezi olmasıyla önem kazandı.

Beş yıl içerisinde nüfus 10.000'i geçti ve liman yılda 3.000'i aşkın ticari işleme ev sahipliği yapmaya başladı. 1824'te imzalanan anlaşmayla bölge, Britanya ve Hollanda egemenliği arasında paylaşıldı ve ada, daimi olarak Britanya'nın eline geçti.

Süveyş Kanalı'nın 1869'da açılmasıyla Singapur bir zenginleşme ve gelişme dönemine daha girdi. Doğu-Batı ticaretinin giderek artan trafiğini kontrol edebilmek ve yeni buharlı gemilere yakıt aktarabilmek için liman genişletildi ve Çin'den işçiler getirildi.

19. yüzyılın sonlarında Malay Yarımadası'nda kurulmuş olan kauçuk ve kalay madenleri geliştirilir. Maden ürünleri Singapur'dan Çinli tüccarlar aracılığıyla endüstri ülkelerine ihraç edilir. Bu yeni gelişme Çin'den yeni bir göçmen dalgasını daha getirir.

Malaya Federasyonu'nun 1895'te kurulmasıyla Singapur, Malezya'dan ayrılır ve günümüz bağımsız Singapur'unun temelleri atılmış oldu. II. Dünya Savaşı sırasında İngilizlerin her türlü koruma ve yardımdan yoksun bıraktığı Singapur, Japon İmparatorluğu tarafından işgal edildi.

Adı Syonan-to olarak değiştirilen Singapur, Japonya'nın Büyük Doğu Asya Ortak Refahı Alanı'na dahil edildi. Savaş sona erdiğinde Singapur, kendi öz yönetimini alana kadar İngiliz kontrolü altına girdi. 1946'da Singapur, Malezya'dan bağımsız bir Britanya Kraliyet Kolonisi oldu.

1948'de ise demokrasi yönünde ilk adım sayılabilecek Yasama Konseyi'nin 22 üyesinden dokuzu için ilk seçimler yapıldı. Konseyin geri kalanı da adaylarla tamamlansa da en yüksek otorite hala Britanya'dan atanan vali de bulunmaktaydı.

Kolonilerin bağımsızlıklarına kavuştukları bu dönemde Britanya, 1963'te küçük sömürgelerin kendi başlarına varlıklarını sürdüremeyeceklerini öne sürerek Singapur'u Malaya, Sabah ve Saravak ile beraber Malezya Federasyonu'na katılması, fiilen atılmış bir geri adım olarak algılandı.

Ancak sosyal huzursuzluk ve iktidardaki Singapur Halk Hareketi Partisi ve Malezya İttifak Partisi arasındaki anlaşmazlıkları Malezya ile Singapur'un ayrılığı sonuçlandı. Başbakan Lee Kuan Yew, Singapur'u 9 Ağustos 1965 tarihinde tam bağımsız bir cumhuriyet statüsüne kavuşturdu.

31 yıl başbakan olarak görev yapan ve Singapur'un bağımsızlığını kazanmasından sonraki 25 yılın deneyimini yaşayan Lee Kuan Yew, 1990'da görevden çekilerek yerini Goh Chok Tong'a bıraktı. Singapur, Endonezya ve Malezya toprakları arasına sıkışmış küçük bir ada devletidir. Singapur arazisi kıyı bölgelerde alçak ve orta bölgelerde az yüksektir. Bu yükseklik tatlı bir meyil halindedir. Ülkenin en yüksek noktası yaklaşık 177 metrelik Timah Dağıdır. Adada sadece Singapur Nehri bulunmaktadır. Adada herhangi bir göl bulunmamaktadır.

Tropikal iklime sahiptir. Sıcaklık ve nem miktarı yüksektir. Yağışlar çok fazladır. Mevsimlere göre nem, ısı ve yağış değişikliği oldukça azdır. Ekvatorun hemen kuzeyinde yer aldığı ve arazisinin alçak olması sebebiyle hava sıcaklığı, özellikle yaz aylarında çok fazladır. Genellikle Ekim-Mayıs ayları arasında yağışlar şiddetlenir. Ekvator'un 135 km kuzeyinde genel olarak 4 mevsim hava güneşlidir. Bununla birlikte Kasım ayından Ocak ayına dek süren kuzeydoğu musonları boyunca oldukça fazla sağanak görülür.

Etrafı Hint Okyanusu'nun suları ile çevrili bu küçük ada devletinin bir zamanlar toprakları tamamen tropikal ormanlarla kaplıydı. Bugün bunların %85'i yok olmuştur. Bu durum hayvan popülasyonlarını da olumsuz etkilemiştir. Doğal kaynakları sınırlı olan ada, dışa bağımlıdır. Nüfusun çoğunluğunu teşkil eden Çinliler, beş ana grupta toplanırlar ve beş büyük lehçeyi kullanırlar: Hokkien, Kantonca, Teochew, Hainanca ve Hakkaca. Bunlar genellikle Konfüçyüsçü, Budist veya Taoisttir. Malaylar ise ikinci büyük grup olup, Malay dilini konuşurlar ve tamamına yakını Müslümandır. Nüfusun %7'lik bir bölümünü meydana getiren Hintlerin ve Pakistanlıların büyük bir kısmı Müslüman, az bir kısmı ise Hindudur. Genellikle Tamil lisanını kullanırlar.

Singapur Parlamentosu, 3 Ocak 1991 tarihinde yaptığı bir Anayasa değişikliği ile cumhurbaşkanını halkın seçmesini öngören bir yasaı kabul etmiş ve Singapur Cumhuriyeti'ni temsili sistemden ayırarak, veto yetkisine sahip olan bir Başkanlık sistemine geçişi sağlamıştır. Singapur ekonomisinin büyük bir kısmı ticarete dayanır. Ayrıca ulaştırma, bankacılık, sigortacılık, haberleşme, tamirat ve depolama gibi hizmetlerden de önemli ölçüde gelir elde edilmektedir. Singapur ekonomisinin dayandığı diğer önemli gelir kaynağı endüstridir.

Turizm ülke için önemli bir gelir kaynağıdır. Balıkçılık da, özellikle son zamanlarda ülke ekonomisine önemli ölçüde gelir sağlamaktadır. Ayrıca Singapur, üst üste dördüncü kez iş seyahati yapanlar için en pahalı şehir olma özelliğini sürdürmektedir.

Benito Mussolini

Bize göre İtalyanların Hitler'i ve gerçekte de Hitler'in kankası olan Benito Mussolini kimdir?

Benito Mussolini 1922'den 1943 yılına kadar İtalya'da iktidar olmuştur. Gerçek adı Benito Amilcare Andrea Mussolini'dir. II. Dünya Savaşı sırasında İtalya'nın başbakanı olan Mussolini, Adolf Hitler ile birlikte faşizmin en önemli uygulayıcılarından biri olarak görülmektedir.

29 Temmuz 1883'te Alessandro ve Rosa Maltoni'nin oğlu olarak Forlì, İtalya'da dünyaya geldi. Benito ismi Meksikalı reformist Benito Juárez'den; Andrea ve Amilcare ise İtalyan sosyalistler Andrea Costa ve Amilcare Cipriani'den gelmekteydi.

Annesi öğretmen, babası ise nalbant ve sosyal aktivistti. Henüz sekiz yaşındayken annesinin insanları rahatsız ettiği, onlara taşla saldırdığı için uzaklaştırılan Benito, yatılı okula gönderildi. Bu süre içinde bir arkadaşını yaralayan, öğretmenine de mürekkep hokkası fırlatan Mussolini, 11 yaşında okuldan atıldı. Yine de başarılı bir öğrencilik hayatı olan Mussolini, aldığı yüksek notlar sayesinde 1901 yılında öğretmen olmak üzere öğrenim gördüğü okuldan mezun olabildi. Kızkardeşi gibi sosyalist olan Mussolini, Karl Marx, Friedrich Nietzsche, Auguste Blanqui ve Georges Sorel'den etkileniyordu. 1902 yılında askerlikten kaçmak için İsviçre'ye giden Mussolini, devamlı bir iş sahibi olamadı.

İsviçre'de serserilik yaptığı için bir gününü hapisanede geçirmek zorunda kalmıştı. Bu sebeplerden sınırışı edilen ve tekrar İtalya'ya dönen Mussolini, İsviçre'ye yeniden gitti ancak ülkesine dönmesi çok uzun sürmedi. Sonunda İtalya'nın Trento kentinde kendisine bir iş buldu.

L'Avvenire del Lavoratore ("The Future of the Worker") isimli sosyalist gazetesinin editörlüğünü yapmaya başlayan Mussolini, daha sonra politikacı ve gazeteci Cesare Battisti'yle bağlantı kurdu ve Battisti'nin gazetesi Il Popolo'da ("The People") çalışmaya başladı.

Bu dönemde bir süre sonra İngilizceye de çevrilecek olan Claudia Particella, l'amante del cardinale (The Cardinal's Mistress) isimli romanı kaleme alan Mussolini, 1910 yılında kitabı yayımladı. Ancak din otoritelerine saygısızlık içeren bölümleri nedeniyle Mussolini işten atıldı.

Mussolini I. Dünya Savaşı'nın başladığı yıl, 1914'de Ida Dalser'le Milano'da evlendi. Bir yıl sonra çiftin erkek çocukları dünyaya geldi. Annesinin ölümü nedeniyle İtalya'ya dönen Mussolini, bir süre sonra Central Organ of the Socialist Party'ye katıldı.

Parti gazetesi L'Avanti'nin redaktörleri arasında olan Mussolini, İtalya'nın savaşa girmesini istemeyen grup içinde yer alıyordu. Onun için kabul edilebilir olan tek savaş sınıflar arası savaştı. Ancak 1915 yılında Mussolini sosyalist partinin savaş karşıtı manifestosunu imzalamış olmasına rağmen Fasci d'azione rivoluzionaria örgütünü kurdu. Bu örgüt Birinci Dünya Savaşı sırasında İtalya'nın savaşa katılımı yolunda faaliyet göstermişti. Bu tarihten sonra sosyalist ve komünist hareketlerle, onlara yakın işçi hareketlerine karşı şiddetli bir mücadeleye girişti ve aynı yıl Il Popolo d'Italia isimli gazeteyi kurdu. Mussolini, savaşmak için orduya çağrıldı ancak yaralandığı için editörlüğe geri döndü.

Birinci Dünya Savaşı sonrasında ülkede siyasi kriz gittikçe tırmanıyordu ve koalisyon hükümetleri başarılı olamıyordu. Halkın gidişattan memnun olmaması komünistlerin büyük taraftar toplamalarına yol açmıştı ve Mart 1919'da Mussolini ırkçı parti Fasci de Combattimento'yu kurdu.

Çökmüş ekonomi ve siyasi kargaşa içindeki İtalya'da sağcı gruplar Mussolini'nin kurduğu sağ partinin bünyesinde toplanmıştı. İl duce lakabını kullanan Mussolini ise ülkenin problemlerini çözme vaadinde bulunuyor ve eski Roma'nın ihtişamlı günlerine geri dönme sözü veriyordu. Giovanni Giolitti, Ivanoe Bonomi ve Luigi Facta'nın oluşturduğu liberal hükümet anarşizmle savaşmada başarısız olunca Mussolini Kral III. Viktor Emmanuel'i ülke yönetimini kendisine devretmesi için tehdit etti ve 29 Ekim 1922'de 39 yaşındayken, ülkenin en genç başbakanı oldu.

İktidar olduğunda önceleri liberallerin desteğini alan Mussolini, diktatörlüğün koyu ve keskin uygulamalarını birer birer hayata geçirmeye başlamıştı. İtalya kısa zamanda bir polis devleti haline getirildi. Kitap ve gazetelere getirilen sansür, seçim sisteminde yapılan düzenlemeler ve faşist parti dışındaki diğer partilerin kapanması gibi uygulamalar gerçekleştirildi. Mussolini, sendika hareketlerini de kanun dışı ilan etti ve eğitimi kontrol altına aldı.

1929'da İtalya Devleti ile kilise arasında imzalanan Patti Lateranensi antlaşmasıyla ülkenin resmi dininin Katolik dini olduğu ve Vatikan City'nin bağımsızlığı ilan edildi. Ayrıca o tarihten itibaren anti-komünist doktrinleri sebebiyle Katolikler Mussolini'yi desteklemeye başladı. Georges Sorel'den de esinlenen Mussolini, birçok kaynaktan beslenen bir milliyetçilikle İtalya'yı Akdeniz imparatorluğunun merkezi olarak görüyor ve tüm Akdeniz'e hükmetmek istiyordu.

Mussolini'nin dış politikada amacı ise pasifist anti-emperyalizmin yerine agresif milliyetçilik getirmekti. Bunun ilk örneği 1923'te Corfu'nun bombalanması sırasında olmuştu. Ardından Arnavutluk'un kukla rejimine geçmesi ve Libya'nın yeniden fethi geldi. 1935'teki Stresa Konferansı'nda Avusturya'nın bağımsızlığını muhafaza etmek amacıyla anti-Hitler cephesi kurulmasına yardımcı olan Mussolini, aynı yıl uluslararası arenada güçlendiğini ispat etmek için Etiyopya'ya asker çıkardı. Çünkü Etiyopya tüm Afrika'da Avrupa emperyalizmine karşı başarıyla direnen tek ülkeydi. Kimyasal ve kitle imha silahları da kullanan Mussolini, bu durumu sır olarak saklıyordu ancak bir çok yabancı savaş gözlemcisi tarafından da farkedildiği üzere korkunç gerçek ortadaydı.

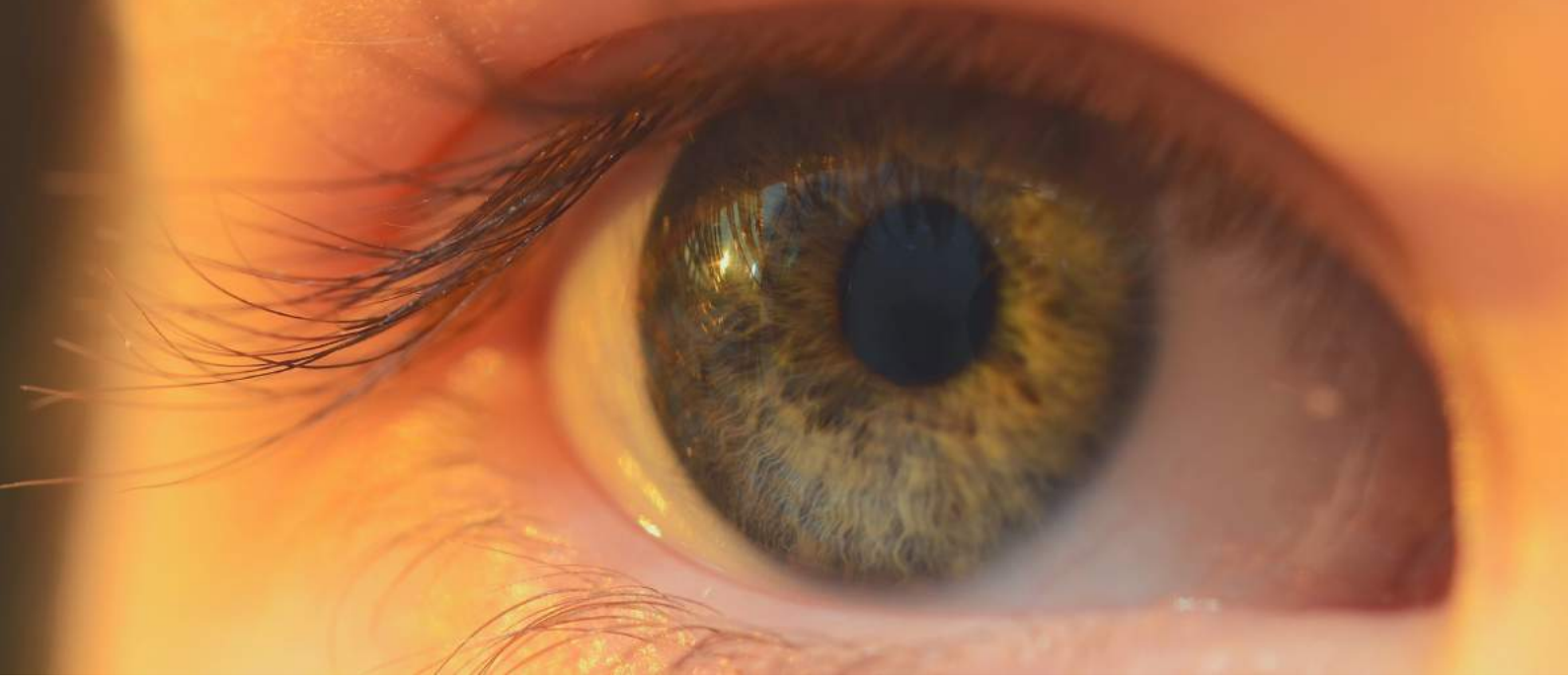
Hitler öncelikle Orta Avrupa ardından Doğu ve Batı Avrupa'yı Almanya topraklarına katmak amacındaydı ve bu amaçla 1 Eylül 1939 sabahı Polonya sınırlarını geçti. Bu taarruzla II. Dünya Savaşı başlamış oldu. Birçok faşistin karşı çıkmasına rağmen 10 Haziran 1940'ta savaşa girdiklerini resmen ilan eden Mussolini, Kuzey Afrika ve Balkanlar'da müttefik kuvvetlerine karşı mağlup oldu. Nazi Almanyası'ndan aldığı destek ile işgal ettiği bölgelerde direnmişti ancak gücünü kaybetmeye başladı. II. Dünya Savaşı'nda ülkesinin başarısız olması Mussolini'ye karşı Fascist Grand Council'in 25 Temmuz 1943'te bir araya gelmesine neden oldu. 1943 yılında müttefik güçler İtalya'ya çıkarma yaptılar ve bunun sonucunda Kral III. Viktor Emmanuel Mussolini'yi görevden aldı. Mussolini hapse atıldı ancak Hitler yardımına koştu. Çünkü Hitler, Mussolini'den sonra İtalya'nın teslim olmasından korkuyordu. Zira böyle bir durum Almanya'nın güneyini müttefik saldırısına açık hale getirecekti. Bu da Hitler'in işine gelmiyordu. Ancak Mussolini tekrar başa geçirilirse ona sadık kuvvetlerle İtalya'nın savunmasına devam edilebilirdi. Bu amaçla Almanya'nın Hitler's Commando olarak anılan güçleri Mussolini'yi 12 Eylül 1943'de Gran Sasso'da tutuklu bulunduğu otelden kurtardılar ve uçakla Viyana'ya kaçırıldılar.

İtalya'ya dönen ve yeni sağ cumhuriyeti Salo'yu ilan eden Mussolini'nin, Alman Güçleri'nin etkisinde olan ülkesinde kukladan daha farklı bir rolü yoktu. 27 Nisan 1945'te Mussolini ve metresi Clara Petacci İsviçre'ye kaçmaya çalışırken İtalyan komünistlerce yakalandılar. O geceyi De Maria ailesinin Giulino di Mezzegra'da bulunan evinde geçiren çift, 28 Nisan 1945'te vurulmuş olarak bulundu. Bir gün sonra Mussolini ve metresinin cesedi yandaşları ile birlikte Roma'da bir meydana götürüldü ve ayaklarından ipe asılarak halk önünde teşhir edildi.

Organ Nakli

Üzerine bolca tartışılan ama sonunda hayat kurtarılan organ nakli nedir?

Organ nakli, kadavradan ve canlıdan yapılan bir operasyondur. Tedavisi tıbben mümkün olmayan hastalıklar nedeniyle görev yapamayacak derecede hasar gören organların yerine, canlı veya ölüden alınan yeni, sağlam organın konularak hastanın tedavi edilmesine organ nakli denilmektedir.

Kalp nakli dışında önemli bir kısmı canlıdan canlıya yapılabilir. Karaciğer, böbrek, pankreas, ince, barsak, kalp nakilleri kadavradan alınarak hastaya nakledilerek gerçekleştirilebilir.

Canlıdan canlıya ve kadavradan canlıya yapılan nakillerde bağışlanan her organ yapılan her nakil aslında kurtarılan bir hayatı ifade eder. Ancak Türkiye’de organ bağışının istenilen düzeye ulaşmamasında ve toplumda yeterli duyarlılığın oluşmamasında bilgi eksikliği, önyargılar ve yanlış inanışlar önemli rol oynamaktadır.

Organ bağışı ve naklinde doğru zannedilip inanılan yanlışlar ile yıllarca diyalize bağlı kalan ya da organ bağışında bulunmayan birçok insan bulunmaktadır. Türkiye’de organ nakillerinin %75- 80’i canlıdan alınan organlarla gerçekleştiriliyor. Bu şekilde yapılan nakillerde tamamen sağlam olan bir kişi ameliyat edilip, organının bir kısmı veya yarısı alınıyor. Bu çok istenmeyen bir durum olmasına rağmen insanları yaşatmak için yapmak zorunda kalıyoruz. Yurtdışında ise bu durumun tam tersi söz konusudur.

Canlıdan alınan organlarla yapılan nakiller % 25 oranında, kadavradan (ölen insanlardan) yapılan nakiller ise % 75- 80 seviyesindedir. Türkiye'deki nakil süreciyle Avrupa ve ABD'deki süreç arasındaki fark budur. Ancak nakiller iyi ellerde yapıldığı sürece başarı oranı arasında herhangi bir istatistiksel bir fark yoktur.Organ Nakli Ameliyatları modern teknoloji ve teknikler ile yapılmaktadır.

Organ nakli ameliyatları önemli ve ince ameliyatlardır; ancak gelişen modern cerrahi teknoloji ve teknikleri tamamen güvenli ve kanamasız gerçekleştirebilmektedir. Örneğin; Laporoskopik ameliyatlara (kapalı ameliyatlara) ile insanlar 1 hafta ya da 10 gün sonra normal hayatlarına devam eder; günlük yaşamları açısından bedensel bir engelleri asla olmaz.

Sağlık Bakanlığının yönetmeliği gereğince 4. dereceye kadar akrabalar arası nakiller olabilir. Bölgesel Etik Kurullarından alınan onay ile akraba dışı organ nakli de söz konusu olabilmektedir.

Organ nakilleri açısından çapraz nakil olarak adlandırılan donör değişimleri de yine yasal çerçeve içerisinde gerçekleştirilmektedir.Nakil için seçilen sağlık kurumu önemlidir.Bir hastanede organ nakli yapılabilmesi için o merkezin üst düzeyde hizmet veriyor olması gerekir.

Organ nakli sadece ameliyatla ilgili bir işlem değildir. Organ naklinin öncesi ve sonrası süreci için o merkezin poliklinikleri, laboratuvarları, görüntüleme üniteleri, yatan hasta katları ve birçok kliniğinin ortak çalışması çok önemlidir.

Organ nakli multidisipliner bir çalışmadır. Dolayısıyla sadece bu çalışmayı tamamlamış olan sağlık kurumları organ nakli yapabilir.

Kemençe

Karadeniz bölgesine has sesiyle duygularımızı harekete geçiren kemençe nedir?

Farsça kökenli bir kelime olan "kemençe" aynı dildeki "keman(=yay,kavis)" kelimesi ile "-çe(=küçültme eki)" ekinin bir araya gelmesinden oluşur ve "yayla çalınan küçük saz" anlamını taşır. Öte yandan Divan-ı Lûgat-it Türk'te "-çe" benzetme ekidir.

Buna göre Kemençe "kemana benzer" "keman gibi" anlamı kazanmaktadır.Orta Asya'da şekil olarak bugünkü kemençeye tam benzemeyen, fakat onun atası sayılabilecek birçok saz görülür.

Orta ve Uzak Asya Müslüman ve Moğol saz takımlarındaki yaylı sazlar incelendiğinde farklı isimlere de rastlanmakla birlikte çoğunlukla "Kemençe veya Kemançe" adının verildiğine ve "İkliğ - İklik" adıyla beraber kullanıldığı görülür.

Benzer şekilde Fransa'da "Pochette (poşet)" İngiltere'de ise "Kit" olarak adlandırılan ve kemençe ile benzerliklere sahip yaylı çalgı türü olduğu bilinmektedir. Kemençenin -çe ekindeki küçültme anlamı pochette kelimesinde de vardır.

Çünkü Fransızca da bu kelimenin cep, kese yada cepte taşınan şey gibi anlamları vardır.Kemençe kelimesi bugün Türkiye dışında İran, Ermenistan, Yunanistan, Gürcistan, Azerbaycan gibi pek çok ülkede kullanılmaktadır.

Günümüz Türkiye'sinde biri klasik türk müziğinin Armudi kemençesi, diğeri ise Doğu Karadeniz halk müziğinin Karadeniz kemençesi olmak üzere iki tür kemençe kullanılmaktadır. Ayrıca kabak kemani de bazen kemençe olarak isimlendirilmektedir.

Armudi kemençe ve kemaninin benzerlerine rastlanmakla birlikte (Macarlar benzer türde çalgıya HEGEDÜ, Yunanlılar LİRA, Bulgarlar GADULGA, Araplar REBAP adını vermişlerdir) Karadeniz kemençesinin şekil ve çalınış tarzı bakımından benzeri bulunmamaktadır.

18. yy. sonlarına kadar Türk müziğinin tek yaylı sazı olan Kemençe'nin yerini, Batının önce Viola d'amore'si (sinekemanı adıyla), sonra da Violino'su (keman) aldı. Ama Karadeniz kemençesi horonlar sayesinde, armudi kemençe ise 19. yy. ortalarına doğru girdiği fasıl topluluğu içinde günümüze kadar gelebildi.

Karadeniz kemençesi Doğu Karadeniz Bölgesi dışında Yunanistan ve diğer ülkelere göç etmiş olan Karadeniz kökenli mübadil Rumlar tarafından da halen yaşatılmaktadır. Ayrıca Trabzon ve çevresinden göç eden Ermenilerinde bu sazı kullandıkları bilinmektedir. Türk müziğinin bu en küçük yaylı sazı, boy bosundan umulmayacak güçte bir ses yüksekliğine ve tınısına sahiptir.

Hasan Tahsin

Milli mücadelenin sembol isimlerinden, İzmir'de Yunan işgaline karşı direnişin simgesi olan Hasan Tahsin kimdir?

1888 Selanik doğumlu Hasan Tahsin ya da gerçek adıyla Osman Nevres, 15 Mayıs 1919 tarihinde İzmir'e çıkartma yapan, seçkin askerlerden oluşan Yunan Efzon Alayı işgal askerine, Kordonboyu'ndan ilk kurşunu sıkarak Türk direnişini başlatan ulusal sembol kişi, yazar ve gazeteci.

Babasının adı Recep'tir. Tahsin, ilköğretimine Selanik'te bulunan ve Mustafa Kemal Atatürk'ün de eğitim aldığı Şemsi Efendi Okulu'nda başlamış, daha sonra Selanik Feyziye Mektebi'ni bitirmiştir. Bu okulun ardından İttihat ve Terakki tarafından burslu olarak Paris Sorbonne Üniversitesi'nde siyasal bilimler öğrenimi görmüştür. Burada Monj sokağı 51 numaralı apartmanın bir dairesinde, daha sonra emekli olan Tümgeneral Doktor Mazlum Boysan ile birlikte kalmıştır.

Öğrenim gördüğü esnada Trablusgarp'ı işgal eden İtalya'yı protesto etmek için, Mısırlı öğrenci lideri Şeyh Dayef ile birlikte mitingler düzenlemiştir.

Tahsin, Paris'te İttihat ve Terakki Fırkası'nda ve Teşkilat-ı Mahsusa'da görev almıştır. İstanbul'a döndükten sonra, Osmanlı Devleti aleyhine Balkanları karıştıran İngiliz istihbarat teşkilatı adına çalışan Buxton kardeşlerin bu faaliyetlerini önlemekle görevlendirilmiştir. Buxton kardeşlere Bükreş'te bir tünelde suikast düzenleyen Hasan Tahsin, 10 yıla mahkûm edildi. 1916 yılında Almanya'nın Balkanlara girmesi nedeniyle Romanya'dan salıverilmiş ve İstanbul'a dönmüştür.

Yurda döndükten sonra, Verem tedavisi için İsviçre'ye gitmek zorunda kalınca, tanınmamak için pasaportuna Hasan Tahsin'i yazdırdı ve daha sonra hep bu adı kullandı.

Hasan Tahsin adı, "'Silah" gazetesini çıkartan ve bu nedenle "Silahçı Hasan Tahsin" olarak bilinen eski bir bahriye yüzbaşısının adıydı veya Hasan Tahsin Teşkilat-ı Mahsusa'nın silahşörü olarak biliniyordu.

1918'de İzmir'e yerleşerek "Hatıra" isimli bir şirket kurar ve Osmanlı Sulh ve Selamet Cemiyeti'nin sözcülüğünü yapan Hukuk-u Beşer (İnsan Hakları) gazetesini yayımlamaya başlar. Gazetedeki yazılarında ise "Vatanperver Hasan Tahsin" lakabını kullanır.

Tahsin, yazdığı yazılarla Türkiye'de kadın haklarının savunuculuğunu yapan "İlk erkek"tir. Ayrıca Tahsin, İzmir'e geldiği yıl Sudiye hanımla gizlice evlenmiş, bu evlilikten Mehmet Kemal isimli bir oğulları olmuştur.

İzmir'i Yunanlara teslim etmek istemeyenlerce "Redd-i İlhak Heyeti Milliyesi" isimli bir dernek kurmuşlardı. 14 Mayıs'ı 15 Mayıs'a bağlayan gece binlerce İzmir'li eski musevi mezarlığında (Maşatlık meydanı) toplanmıştı. Bu esnada İngiliz, Fransız, Amerikalı, İtalyan ve Yunan zırhlıları İzmir Körfezi'nde bulunuyordu. Kalabalığa hitap eden önemli bir isim, o zamanın Belediye Başkanı Hacı Hasan Paşa'ydı. Belediye Başkanı'nın yanı sıra topluluğa hitap eden bir diğer önemli isim ise Hukuk-u Beşer gazetesinin başyazarı olan Hasan Tahsin'di. Halkı direnmeye çağırıyorlardı. Tahsin, konuşmasında Paris Barış Konferansı kararlarını sert bir dille eleştiriyor, gazetede yazdığı gibi "Burayı Yunan'a vermeyeceğiz. Vermek isteyen kuvvetle paylaşacak kozumuz var" diyordu.

Bu geceye yakın akşam üzeri Moralızade Halit Bey, Mustafa Necati ve Ragıp Nurettin'in bir grup vatansever ile birlikte hazırladığı, "Redd-i İlhak Heyeti Milliyesi" tarafından dağıtılan bildiride; "...Ey bedbaht Türk!.. Yunan hakimiyetini kabule taraftar mısın? Artık kendini göster. Tekmil kardeşlerin Maşatlık Meydanındadır. Oraya yüzbinlerle toplan.. Orada zengin, yoksul, bilgin, cahil yok.Fakat Yunan egemenliğini istemeyen bir mutlak çoğunluk var. Geri kalma!.. Binlerler, yüzbinlerle Maşatlık'a koş. Ve Millî Kurul'un buyruğuna uy..." yazıyordu.19- 15 Mayıs 1919 sabahı saat yedibuçuk sıralarında Hasan Tahsin Konak Meydanı Kordonboyu'nda koyu renkli takım elbisesi ile bekliyordu.

Önce Yunan gemilerinden Patris ve Atronitos isimli gemiler Pasaport'a yanaştı ve bir grup Yunan Efzon Alayı saat 08:55 sıralarında askeri gemiden inerek karaya çıktı. Temiastokles gemisi ise 5. Piyade Alayı'nı Punta iskelesine çıkardı. Bunlar Punta'dan ilerleyerek Kadifekale'yi işgal edeceklerdi. Bu esnada onbinlerce yerli Rum ellerindeki Yunan bayrakları ve çiçekler ile Kordonboyu'nu kaplamışlardı.

İzmir'li Rumlar işgal haberini 13 Mayıs Salı günü öğleden sonra Aya Fotini Kilisesi'nde Yunan albay Mavrudis tarafından okunan Venizelos'un beyannamesiyle öğrenmişlerdi. Kalabalık inen Yunan askerlerine alkış tutuyordu.23- Gelen askeri tabur, İzmir metropoliti Hrisostomos tarafından takdis edildi. Metropolit Yunan bayrağını öptü ve bu esnada ağladığı görülüyordu. İlk Yunan taburu daha sonra buradan yaya olarak Hükümet konağı, kışla, kokaryalı istikametinden Karantina'ya doğru yürüyüşe geçti. Yürüyüş kolunun baş tarafı kışla hizasını geçip yola saptıktan sonra, Hasan Tahsin kalabalığın arasından sıyrılarak öne geçti. Tahsin'in sesli bir şekilde "Olamaz, olamaz, böyle ellerini sallaya sallaya giremezler" diye söylendiği duyulmuştur.

Tahsin daha sonra yanında bulunan revolver ile düşmana ilk ateşi açtı. Tahsin ilk anda isimleri Basile Delaris ve Jorj Papakostos olan iki Efzon askerini öldürmüştü. Bazı anlatımlara göre ise Tahsin sadece Yunan Efzun Alayı'nın bayraktarını öldürdüğü belirtilmekte ve bu görüş daha fazla kabul görmektedir. Tahsin tabancasındaki tüm fişekleri düşman askerine karşı ateşlemişti. Böyle bir direniş beklemeyen Yunan Alayı şaşırılmıştı. Daha sonra ise yanında fazla yandaşı olmayan Tahsin, Yunan Alayı tarafından açılan ateş ve ardından süngüleme sonucunda, Kordonboyu'nda kalabalığın önünde henüz 31 yaşında yaşama veda etti. Hasan Tahsin'in naaşı ise İzmir Saat Kulesi'nin altında bulunmuştur.

Hasan Tahsin'in işgal askerlerine sıkıdığı ilk kurşun, Türk Kurtuluş mücadelesinde diğer yerlere de örnek teşkil etti. Aydın ve Balıkesir'de işgale karşı direniş baş gösterdi. Çerkez Ethem Yunan işgaline karşı efeleri toparladığı gün Demirci Mehmet Efe ayağa kalkarak; "Bir genç düşmana ilk kurşunu sıkmış, bundan sonrası bize düşer!" demiştir.

Nusret Mayın Gemisi

18 Mart Çanakkale Zaferi'nin en önemli destekçilerinden biri olan Nusret Mayın gemisi nedir?

18 Mart Deniz Savaşı'nda Müttefik Donanmasını dağıtan, Müttefik Komutanlarını şaşkınlığa uğratan, Türk askerine moral, Türk Milleti'ne sevinç kaynağı olan 26 mayınla bir yazgının değişmesine sebep olan bir kahramanlık hikayesidir Nusret Mayın Gemisi.

Nusret Mayın Gemisi'nin başarısı o kadar büyüktür ki destansı özellikler katılarak menkıbe kitaplarında baş köşeyi almıştır. Çoğu kaynakta "17 Mart'ı, 18 Mart'a bağlayan gece" diye başlar Nusret'in serüveni. Bu verilen tarih doğru olmamakla birlikte, olayın dramatik yanını artırması açısından kullanılmıştır. Nusret'in kahramanlık hikayesi çok önceden başlar; Nusret Mayın Gemisi Boğaz sularına 3 Eylül 1914'te geldi.

Almanya'da özel olarak inşa edilmiş bu tekne, dar alanlarda kolayca manevra yapabiliyor ve az su çektiğinden mayın alanları üzerinde güvenle dolaşabiliyordu.

Nusret Mayın Gemisi'nin künye bilgileri şöyledir:

Tipi : Mayın Gemisi

İnşa Yeri : Almanya

Tonajı : 360 T

Hizmete Girişi : 1912

Boyu : 40 m

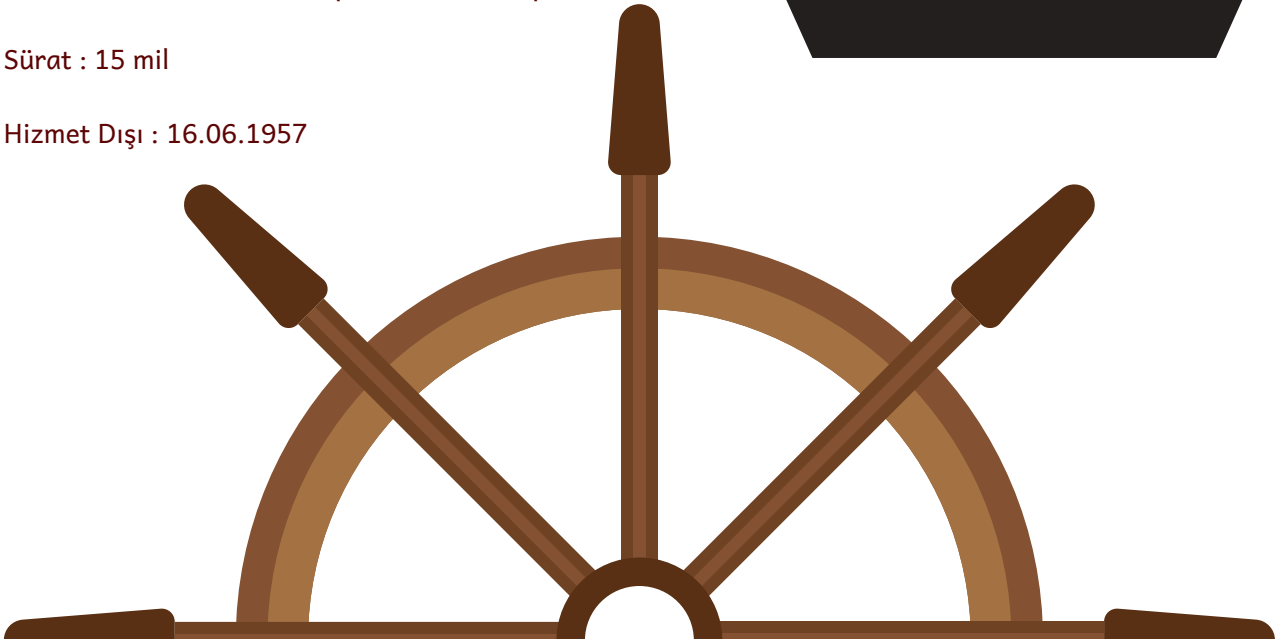
Eni : 7,4 m

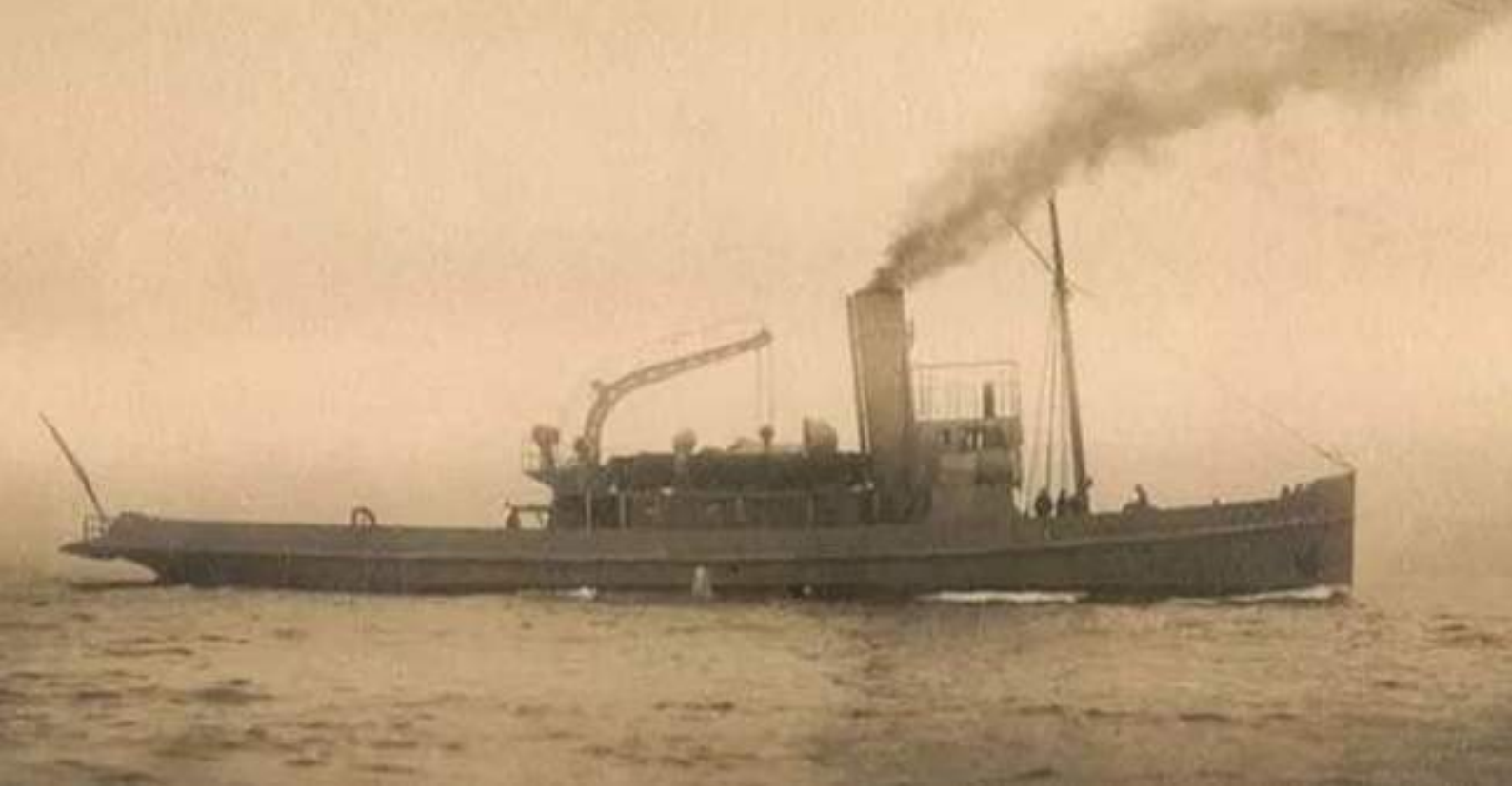
Çektiği su : 2 m

Silahları : 1 adet 7,5/40 Top, 2 Adet 4,7 Top, 2 mk. 5b.

Sürat : 15 mil

Hizmet Dışı : 16.06.1957

Müttefik donanmasının boğazlardaki tabyaları bombalamaya başlamaları ile Mart ayına kadar geçen süre içinde, dünyanın en büyük donanması boğaz önünde toplanıyor, keşif uçuşlarıyla mayın alanları belirleniyor ve keşif gemileri boğazın içlerine kadar girip mayınları temizliyorlardı.

Nusret'in mayınlarını döktüğü Karanlık Liman önündeki mayın hatları ise tamamen temizlenmişti. Uzun süreli bu temizlik çalışmalarının ardından Müttefik donanmasının boğazı geçme girişiminde bulunacağı kesindi. Bunun üzerine Müstahkem Mevkii komutanlığı daha önceden düşündüğü gibi, bir Alman subayının da teklifiyle elde kalan son 26 Mayını Karanlık Liman'a dökme kararı aldı. Bu olayın içinde yaşayan Müstahkem Mevkii Kurmay Başkanı Selahattin Adil anılarında şöyle yazmaktadır : "Düşman kesin saldırısının birkaç gün içinde yapılacağı belli oluyordu. Deniz işlerine bakan ve izleyen tecrübeli, Alman Amiral Menter Paşa'nın teklifine uyularak, geride kalan yedek mayınların atılmasına karar verilmiş ve 30 kadar mayın Nusret gemisinde hazırlanmıştı."

Böylece Müstahkem Mevkii Komutanı Cevat Paşa'nın da görevlendirilmesiyle, Yüzbaşı Tophaneli Hakkı Bey komutasındaki Nusret Mayın gemisi 7/8 Mart gece yarısından az sonra göreve çıkıyordu. Müstahkem Mevkii Mayın Grup Komutanı Yüzbaşı Hafız Nazmi Bey'de Nusret Mayın Gemisi'ndeydi.

7/8 Mart gece yarısından az sonra sisli bir havada Çanakkale'den ayrılan Nusret Mayın Gemisi bütün ışıklarını söndürmüş, kıvılcım atmasın diye ocaklarını bastırmışlardır. Daha önceden dökülmüş olan mayınların arasından, Nazmi Bey'in kılavuzluğunda geçerek karanlık Liman'a doğru ilerlemeyi sürdürürler. Kıyıya paralel olarak 100'er metre aralıklarla ve suyun 4,5 metre altında 26 mayın da sessizlik içinde dökülür. Görev tamamlandığında yine aynı sessizlik ve dikkatle geriye dönen Nusret Mayın Gemisi, bir savaşın kaderini değiştirecek 26 Mayınlık imzasını bırakmıştır geride. Ertesi günlerde, Müttefikler tarafından yeni keşif uçuşları ve mayın taramaları yapılmıştır.

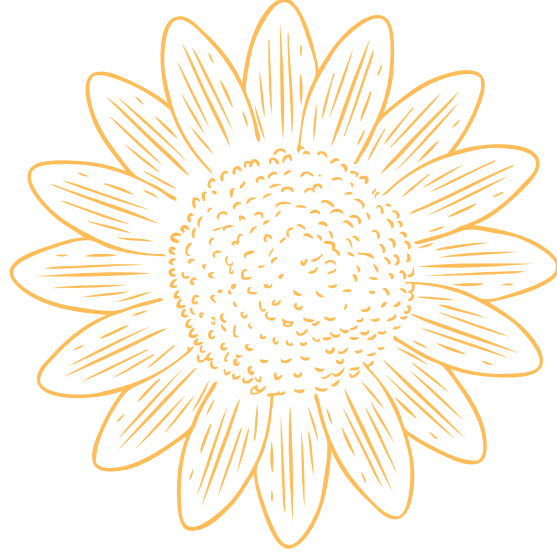
Her nasılsa bu 26 sürpriz mayın kendilerini saklamayı başarmıştır. Hatta Karanlık Koy'da mayın bulunmadığına dair rapor veren İngiliz Pilot, bu sürpriz mayınların başarısından bir gün sonra kurşuna dizilmiştir. 18 Mart günü yaşananlar Türk tarihinde gerçek bir zaferdir.

Bu zaferde Nusret Mayın Gemisi'nin başarısı tartışılmazdır. Winston Churchill 1930'da "Revue de Paris" dergisinde bu olayı şöyle yorumluyordu.

"Birinci Dünya Harbi'nde bu kadar insanın ölmesine harbin ağır masraflara mal olmasına, denizlerde 5,000 tane ticaret ve savaş gemisinin batmasına başlıca neden, Türkler tarafından bir gece önce atılan ve incecik bir çelik halat ucunda sallanan 26 adet mayındır."

Nusret Mayın Gemisi 2000 yılı itibariyle hala Mersin'de bulunmakta, batmaması için vakıflar ve gönüllüler yardımı ile içindeki su boşaltılmaktadır. Belki Yavuz ve Midilli gibi jilet olmayacaktır, ama bu kaderi paylaşmamak için yardıma ihtiyacı vardır.

**Eylül Sayısında
Görüşmek Üzere...**

Ağustos - 2019

Hazırlayanlar

Ayşe BAYKAL

Orhan Murat GİRGİNKOÇ

@oseydergi